

MILLIY ARMIYAMIZ YANGI O'ZBEKISTONNING MUSTAHKAM QALQONIDIR!

VATANPARVAR

● Gazeta 1992-yilning 24-iyunidan chiqa boshlagan ● 2023-yil 27-yanvar, №4 (3015)

BIZ
HAQIMIZDA

@ vatanparvar-bt@umail.uz

facebook.com/mudofaavazirligi

t.me/mv_vatanparvar_uz

instagram.com/mudofaavazirligi

t.me/mudofaavazirligi

youtube.com/c/uzarmiya

IJTIMOIIY-SIYOSIIY, MA'NAVIY-MA'RIFIY, HARBIY-VATANPARVARLIK GAZETASI

www.mv-vatanparvar.uz

VATAN

HIMOYASI

MUQADDAS BURCH

12-13 BAXTILIMAN JANGLARGA YARASAM...

4
VA SOVRINDORLAR
ANIQLANDI

5
YUTUQLARI
BILAN
TANISHUV

HARBIY TIBBIYOT
G'OLIB

ЖАРҒИЙ

АНЪАНАЛАР — АРМИЯНИНГ РУҲИ

Ўзбекистон Республикаси аънавий равишда Қуроли Кучлари томонидан қўллаб-қувватланади, улар ҳақли равишда унинг энг ишончли таянчи ва ҳимоячилари ҳисобланади. Армиянинг қиёфасини ҳар доим – унинг ўзаги, мавжудлигининг асоси бўлган ҳарбий хизматчилар белгилайди. Айнан ҳарбий хизматчилар миллий ҳарбий аънаваларни ўзида мужассам этади, армия муҳитида Ватаннинг ҳарбий шон-шухратини ривожлантириб боради.

«Ҳарбий аънавалар» тушунчаси Қуроли Кучлардаги ижтимоий муносабатларнинг тартиб-қоидалари, уларнинг маънавий қадриятлари, ахлоқий муносабатлари, жанговар вазиятда намоён бўладиган фазилатлари, авлоддан-авлодга ўтадиган ўзига хос одатлари бирлашмасини англатади.

Кундалик фаолият, таълим ва тарбия, жанговар аънавалар – ҳарбий фаолиятнинг уч асосий йўналиши саналади. Уларнинг ҳар бири ҳақида алоҳида тўхталиш мумкин.

Ҳарбий аънавалар ичида энг кенг тарқалган, ҳарбий фаолиятнинг барча соҳаларида намоён бўладиган, ҳарбий хизматчиларнинг маънавий-ахлоқий қиёфасини шакллантиришга хизмат қиладиган, қўшинлар жанговар шайлиги ва жанговар тайёргарлигини таъминлашда муҳим аҳамиятга эга бўлган йўналишлардан бири бу – кундалик фаолият аънавадир. Ушбу аънава таркибига жанговар вазифани бажариш, қоровул, соқчиларни алмаштириш, ҳарбий кўриқлар, парадлар, умумий ҳарбий қисм кечки йўқламалари, тактик ўқувлар, машқлар ва жанговар ўқ отиш каби вазифалар кирди. Бу аънава қўшинларнинг кундалик жанговар тайёргарлиги, Ватан ҳимоячиси, қўрқмас ва жасур шахснинг зарур фазилатларини тарбиялайди.

Қўшинларнинг ҳолати ва тайёргарлигига ҳарбий ҳаёт аънавалари – ҳарбий хизматчиларнинг ҳаётий-моддий ва маънавий-маданий эҳтиёжларини қондириш билан боғлиқ бўлган қўшинларнинг кундалик ҳаётини ташкил этиш ва амалга оширишга муҳим таъсир кўрсатади.

Барча даврларда Қуроли Кучлар мамлакат сарҳадларининг дахлсизлигини, аҳолининг тинч ва осойишталигини, юрт озодлиги ва мустақиллигини таъминлаш бўйича доимо юқори жанговар шай ҳолатда бўлиши, ҳарбий хизматчилар юқори жанговар маҳоратга эга бўлишлари талаб этилади. Шу нуқтаи назардан, Қуроли Кучларимизда муҳим аҳамиятга эга бўлган ҳарбий аънавалардан бири шахсий таркибни тайёрлаш ва тарбиялашга йўналтирилган аънавалар ҳисобланади.

Ушбу аънава авлодлар маънавий меросини бойитишда фаол иштирок этиши, халқ ва армиянинг – бир тану бир жонлигини таъминлаш, инсонпарварлик, ҳалоллик, муҳтожларга ёрдам беришга доим тайёр туриш, ҳарбий хизматчиларнинг

миллий армия, ҳарбий ёдгорлик ва обидаларни абадийлаштириш ишларида фаол иштирок этиши, ҳарбий фаолиятдаги бунёдкорлик, жанговар маҳорат, ҳарбий ва бошқа соҳаларга оид билимларини оширишга, ҳарбий интизомни мустаҳкамлашга интилиш каби жиҳатларни ўзида қамраб олади.

Ҳарбий аънавалар орасида энг кенг тарқалган ва устун бўлган жанговар аънавалар бўлиб, улар ҳарбий ҳаракатлар пайтида ёки жанговар шароитларда ҳарбий хизматчилар ва ҳарбий жамоаларнинг хатти-ҳаракатларини белгилайди. Жанг аънавалари ҳарбий аънавалар тизимининг ўзаги, унинг асосий таркибий қисми бўлиб хизмат қиладди. Жанговар аънавалар тарихан шаклланган, авлоддан-авлодга ўтиб келаётган, ҳарбий хизматчиларнинг жанговар вазифаларни бажариш ва ҳарбий хизматни ўташ билан боғлиқ хатти-ҳаракатлари қоидалари, урф-одатлари ва меъёрларини ўз ичига қамраб олади.

Дарҳақиқат, бу аънавалар ўзбек халқининг босқинчиларга қарши кўп асрлик кураши жараёнида шаклланган, мустаҳкамланган ва ривожланиб бормоқда. Ўзбекистон армиясининг ҳарбий фаолияти ва жанговар аънавалари мазмун-моҳиятини учта асосий ахлоқий тушунчалар – «ватанпарварлик», «ҳарбий шараф» ва «ҳарбий бурч» белгилаб беради.

Ўзбекистон Қуроли Кучларининг жанговар аънавалари қуйидагиларни ўз ичига олади:

- ўз ота-боболарининг юртига, ўз Ватанига муҳаббат, уни ҳимоя қилишга доимо тайёр бўлиш;
- Халқимизнинг бошига оғир кунлар тушганда оммавий қахрамонлик;
- Ватанга, қасамдга, ҳарбий бурчга содиқлик;
- жанговар вазифани бажаришда қахрамонлик, матонат ва жасорат;
- жангда умумий ғалабага эришиш учун фидойилик;
- жангда командирнинг шахсий намунаси, қўл остидагиларнинг ҳаётини сақлаб қолиш учун ғамхўрлик;
- ўзаро ёрдам, ҳарбий биродарлик ва ҳарбий шериклик;
- командирга ҳурмат ва уни жангда ҳимоя қилиш;
- жангларда ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларни шарафлаш;
- мағлубиятга учраган душманга, душман мамлакатлари аҳолисига ва асирларга нисбатан инсоний муносабат;

– жанговар байроқни ҳурмат қилиш, унга содиқлик ва жангларда уни сақлаб қолиш;

– Ватан ҳимоячиларининг ҳарбий хизматлари ва жасоратларини тақдирлаш;

– Ватанни ҳимоя қилишда ҳалок бўлган аскарларнинг ёдгорликлари ва қабристонларига чуқур ҳурмат;

– хизмат бурчини бажариш чоғида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзоларига ғамхўрлик кўрсатиш;

– Иккинчи жаҳон уруши, қуроли можаролар фахрийлари, шунингдек, ҳарбий хизмат фахрийларига ғамхўрлик қилиш;

– жангда мардларча ҳалок бўлишни асирга тушишдан афзал билиш;

– душманлардан, хоинлардан нафратланиш.

Асрлар давомида буюк аждодларимиз ва миллий қахрамонларимизнинг мислсиз жасоратининг ёрқин намунаси сифатида жангчининг белига қувват, қалбида садоқат ва жасорат, ҳар қандай душман устидан ғалаба қозонишга бўлган ишонч, ор-номус ва ғурур манбаи бўлиб келаётган жанговар аънавалар сермазмун ва кенг қамровли бўлиб, бугунги кунда Қуроли Кучлар фаолиятида ўта муҳим ва аҳамиятли бўлиб қелмоқда.

Қадим замонлардан бери Ватанни севиш, унинг душманларига мурасим бўлиш, улардан нафратланиш, жангда мардлик ва жасорат кўрсатиш, сўнгги нафасигача ҳарбий бурчга содиқ қолиш халқимиз, ҳарбий хизматчилар учун қанчалик шарафли бўлса, душманга асир тушиш, хоин ва сотқинлик шунчалик кечириб бўлмас хиёнат ҳисобланган. Аждодларимиз бундай жирканч қилмишни нафақат ўзлари, балки бутун авлоди, яқинлари, бутун миллати, халқи учун шармандалик деб қабул қилган.

Жангчи ори, халқ шаъни, миллат ғурури ҳамма нарсадан устун қўйилган. Халқимиз орасида «Оғзинг қонга тўлса ҳам душманинг олдида тупурма», «Йигит қасам ичмайди, йигитнинг сўзи қасам», «Йигит кишининг уялгани – ўлгани», «Эр йигит мол талашмайди, эр йигит ор талашади» каби ҳикमतлар бугун ҳам ҳарбий хизматчиларимиз учун ўта аҳамиятли бўлиб қолмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, қўшинлар фаолиятининг асосий соҳалари – жанговар ҳаракатларда иштирок этиш, таълим ва тарбия жараёни, кундалик фаолиятда намоён бўладиган ҳарбий аънава ва маросимлар бир-биридан ажралмаган. Улар ўзаро чамбарчас боғлиқ. Командирлар ва бошлиқлар томонидан ҳарбий аънаваларнинг тарбиявий салоҳиятига моҳирлик билан таяниш, улардан самарали фойдаланиш Ватан ҳимоячиларининг маънавий-ахлоқий ва жанговар фазилатларини шакллантириш устида мақсадли иш олиб бориш имконини беради.

Ҳарбий аънавалар армия руҳи ва ҳар бир жамоанинг маънавий-психологик иқлими учун катта аҳамиятга эга. Шу боис улар асосидаги ахлоқий меъёрларнинг кўпчилиги Ватанга қасамд ва ҳарбий низомларда мустаҳкамланган. Натижада улар нафақат маънавий зарур, балки ҳуқуқий жиҳатдан мажбурий ҳам бўлиб қолади.

И. МАҲМУДОВ,
 Қуроли Кучлар Ҳарбий мерос ва замонвий тадқиқотлар институти катта илмий ходими, доцент

LASHKAR TANLASHDA UCH
NARSAGA AMAL QILDIM:

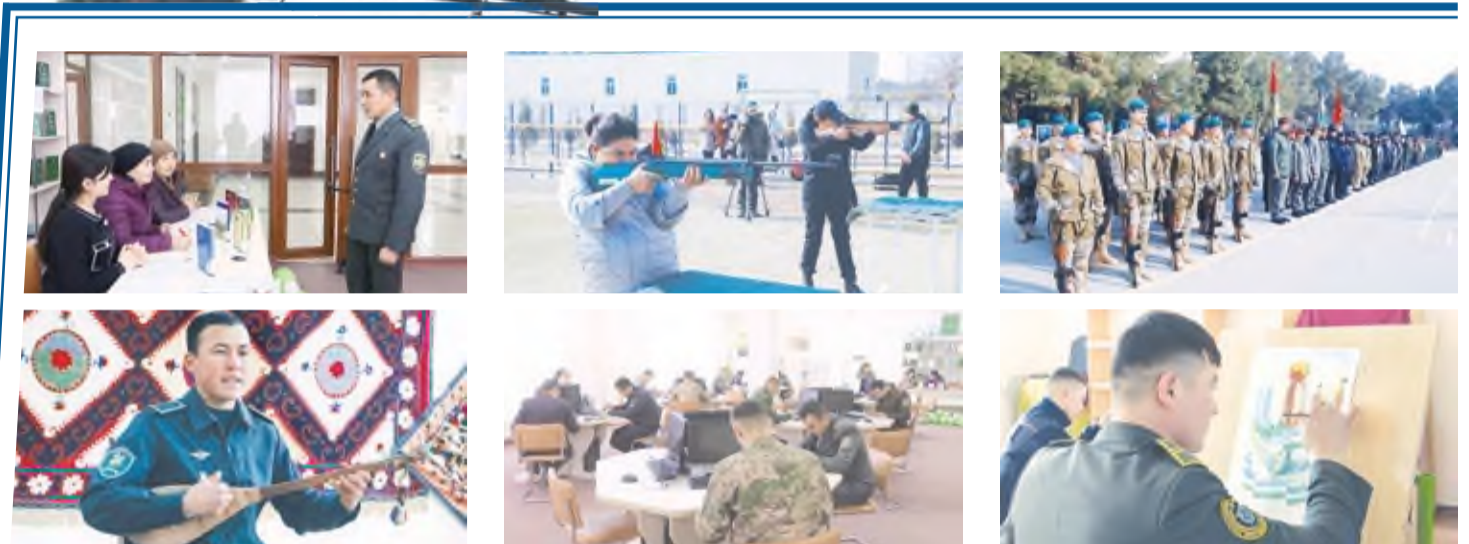
- jangchining kuch va qudratiga;
- jangchining qilich ishlatish mahoratiga;
- jangchining aql-u zakovatiga.

Amir TEMUR

ВА СОВРИНДОРЛАР

**БУГУНГИ КУНГА
КЕЛИБ МИЛЛИЙ
АРМИЯМИЗ БУТУН
ЖАМИЯТИМИЗНИ,
АЙНИҚСА, ЁШЛАРНИ
ВАТАНПАРВАРЛИК
РУҲИДА ВА
МАЪНАВИЙ-
АХЛОҚИЙ ЖИҲАТДАН
ТАРБИЯЛАШДА,
УЛАРНИНГ
ФАОЛ ҲАЁТИЙ
ПОЗИЦИЯСИНИ,
МАМЛАКАТ КЕЛАЖАГИ
УЧУН МАСЪУЛИЯТ
ҲИССИНИ ОШИРИШДА
ЕТАКЧИ ДАВЛАТ
ИНСТИТУТИГА
АЙЛАНДИ.**

АНИҚЛАНДИ

Бу борадаги ишларни йўлга қўйиш мақсадида давлатимиз раҳбарининг тегишли қарорига асосан, ҳарбий хизматчилар ва ёшлар ўртасида вилоят ҳокими соврини учун «Амир Темур ўғлонлари», «Жалолиддин Мангуберди ворислари» ва «Тўмарис издошлари» кўрик-танловларини ташкил этиш белгиланган эди.

Ана шундай кўрик-танлов Сурхондарё вилоятида ўтказилди. Унда Сурхондарё вилоятидаги куч тузилмалари ҳамда Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ Жанубий оператив қўмондонлиги тасарруфидаги ҳарбий қисм ҳарбий хизматчилари иштирок этди. Анъанага кўра, мусобақанинг очилиш маросимида барча куч тузилмалари раҳбарлари, вилоят от спортни ривожлантириш бошқармаси, ҳокимлик вакиллари қатнашиб, иштирокчиларга омад тилашди. Фахрий қоровул ва ҳарбийларнинг жанговар чиқишлари билан бошланган мусобақа бешта йўналиш бўйича баҳсларга уланиб кетди. Ҳар бир ҳудуднинг ўзига хос ху-

сусятлари, кадриятлари, тарихи ва маданиятини ифодалашга, халқ ва армия яқдиллигини янада мустаҳкамлашга қаратилган мазкур танлов бир-биридан муросасиз ва қизиқарли баҳсларга бой бўлди.

Кўрик-танловнинг «Тўмарис издошлари» йўналиши бўйича барча куч тузилмалардан жами 8 нафар аёл ҳарбий хизматчи иштирок этди. Бу йўналиш тартибига асосан, пневматик милтиқдан ўқ отиш, автоматни нотўлиқ қисмларга ажратиш ва йиғиш, тиббий эстафета ҳарбий хизматчи аёллар ва хотин-қизлар томонидан бажарилди. Вилоятдаги ҳарбий қисмларда хизматни ўтаётган ҳарбий хизматчиларнинг бахшичилик санъати ва от миниш сирларидан хабардорлигини ошириш мусобақанинг асосий шартларидан бири бўлди. Шу мақсадда уларнинг дўмбирада, чанқовузда куй ижро этиш ва от миниш маҳорати синондан ўтказилди.

От миниш, китобхонлик, тасвирий санъат, бахшичилик, дostonчилик ва «Тўмарис издошлари» каби йўналишни ўз ичига олган

мусобақада ҳар бир иштирокчи ўз жамоаси шарафини муносиб ҳимоя қилди.

Танловнинг якуний натижаларига кўра, вилоят босқичида белгиланган ҳар бир йўналиш бўйича Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ Жанубий оператив қўмондонлиги ҳарбий хизматчилари фахрли биринчи ўринни қўлга киритди.

Ғолиблик шохсупасидан ўрин олган ҳарбий хизматчилар вилоят ҳокими томонидан қимматбаҳо совғалар, пул мукофотлари ҳамда диплом билан тақдирланди.

«Китобхонлик ва китоб мутолааси»: 1-ўрин – кичик сержант Сўхроб Рискибоев (*Мудофаа вазирлиги*); 2-ўрин – лейтенант Элёр Тоғаев (*Мудофаа вазирлиги*); 3-ўрин – сафдор Санжар Жайлаов (*Миллий гвардия*).

«От миниш маҳорати»: 1-ўрин – контракт бўйича ҳарбий хизматчи, оддий аскар Улашбой Иброҳимов (*Мудофаа вазирлиги*); 2-ўрин – III даражали сержант Алишер Нўмонов (*ДХХ Чегара қўшинлари*);

3-ўрин – сафдор Азизбек Аширов (*Миллий гвардия*).

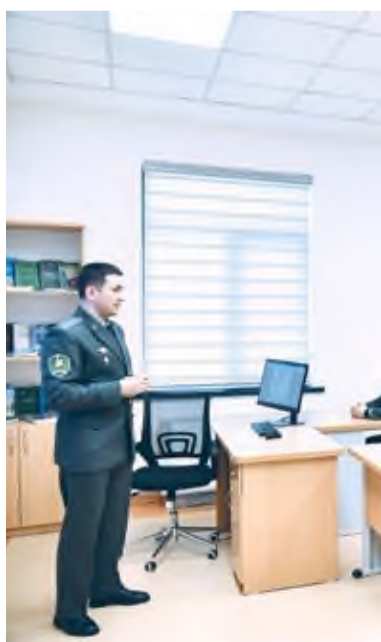
«Бахшичилик ва дostonчилик санъати»: 1-ўрин – контракт бўйича ҳарбий хизматчи, оддий аскар Рустам Бакиров (*Мудофаа вазирлиги*); 2-ўрин – кичик сержант Салим Тўқсонов (*Мудофаа вазирлиги*); 3-ўрин – капитан Элдор Хуррамов (*Миллий гвардия*).

«Тасвирий санъат»: 1-ўрин – кичик сержант Баҳриддин Исмоилов (*Мудофаа вазирлиги*); 2-ўрин – кичик сержант Фаррух Ёрқулов (*ДХХ Чегара қўшинлари*); 3-ўрин – контракт бўйича ҳарбий хизматчи, оддий аскар Султон Худойбергандов (*Миллий гвардия*).

«Тўмарис издошлари»: 1-ўрин – кичик сержант Багила Сотволдиева (*Мудофаа вазирлиги*); 2-ўрин – кичик сержант Комилахон Содиқова (*Мудофаа вазирлиги*); 3-ўрин – кичик сержант Бахтигул Шамиева (*Мудофаа вазирлиги*).

III даражали сержант Акбар АҲМЕДОВ
Термиз гарнизони

МУДОФАА ВАЗИРЛИГИ
ХУЗУРИДАГИ ЖАМОАТЧИЛИК
КЕНГАШИ ТЎҒРИСИДАГИ
НИЗОМДА ХАРБИЙ
ХИЗМАТЧИЛАР ВА УЛАРНИНГ
ОИЛА АЪЗОЛАРИНИ
ИЖТИМОЙИЙ ЖИХАТДАН
МУҲОФАЗА ҚИЛИШ, УЙ-
ЖОЙ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ,
ЯШАШ ВА ХИЗМАТ ЎТАШНИНГ
ИЖТИМОЙИЙ-МАИШИЙ
ШАРОИТЛАРИНИ ҲАМДА
ТИББИЙ ТАЪМИНОТНИ
ЯХШИЛАШГА ҚАРАТИЛГАН
ДАВЛАТ ДАСТУРЛАРИ
ИЖРОСИНИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИШ
ҲАМДА АМАЛГА ОШИРИЛИШИ
УСТИДАН ЖАМОАТЧИЛИК
НАЗОРАТИНИ ОЛИБ БОРИШ
ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ
АЪЗОЛАРИНИНГ АСОСИЙ
ВАЗИФАЛАРИДАН БИРИ
СИФАТИДА БЕЛГИЛАНГАН.

Шу боис ушбу вазифалар ижроси юзасидан Жамоатчилик кенгашининг бир гуруҳ аъзолари янги барпо этилган Қуролли Кучлар Марказий ҳарбий клиник госпиталига ташриф буюрди.

Ташриф давомида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Жамоатчилик кенгаши раиси Иқболжон Мирзаалиев бошчилигидаги кенгаш аъзолари, Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши раиси ўринбосари Бахтиёр Маҳмадалиев, Ўзбекистон Республикаси Кинематография агентлиги бош директори ўринбосари Шўхрат Ризаев, Ўзбекистон халқ артисти Афзал Рафиқов, кинорежиссёр Ҳилол Насимов, Республика Маънавият ва маърифат маркази раҳбари Минхожиддин Ҳожиматов, клиник госпиталь ҳарбий хизматчилари, Қуролли Кучлар ишчи ва хизматчилари, беморлар учун яратилган шарт-шароитлар билан танишди, жумладан, ётоқхона, ошхона, кутубхонада бўлиб, у ердагилар билан суҳбатлашди.

Ташриф мобайнида Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Жамоатчилик кенгаши аъзоларига мудофаа вазирининг тарбиявий ва мафқуравий ишлар бўйича ўринбосари генерал-майор Ҳамдам Қаршиев ҳамроҳлик қилди. Қуролли Кучлар Марказий ҳарбий клиник госпитали бошлиғи, тиббий хизмат полковниги Худойкул Раҳимқулов меҳмонларни шифо маскани билан яқиндан таништириш жараёнида беморларга инновацион тиббий ускуналар ёрдамида хизмат кўрсатилаётганига эътибор қаратди. Меҳмонлар клиник госпиталнинг шошилинич ёрдам кўрсатиш, жарроҳлик, магнит тўлқинли томография, рентген каби ўнга яқин бўлимида сидқидилдан меҳнат қилаётган ҳарбий шифокорларнинг иш фаолияти билан танишиш имкониятига эга бўлишди. Айтиш керакки, госпиталдаги беморларга кўрсатилаётган ўта юқори хизмат даражаси кўпчиликни ҳайратлантирмасдан қолмади.

Шунингдек, Жамоатчилик кенгаши аъзолари Марказий ҳарбий клиник госпиталь ҳудудида бунёд этилган Қуролли Кучлар Ҳарбий тиббиёт академиясининг илк меҳмонларидан бирига айланишди. Таълим маскани бошлиғи, тиббий хизмат полковниги Носиржон Фозилов илм-фан ютуқларининг намунаси бўлмиш тиббиёт академиясининг

ҲАРБИЙ ТИББИЁТ ЮТУҚЛАРИ БИЛАН ТАНИШУВ

имкониятлари ўта юқорилигини меҳмонларга таништириб ўтди. Миллий армиямизга ма-лакали тиббий кадрлар тайёрлаб беришга хизмат қиладиган ўқув масканининг машғулот хоналарига ўрнатилган ҳар бир замонавий асбоб-ускуналар Жамоатчилик кенгаши аъзолари билан бир қаторда оммавий ахборот воситалари ходимларида ҳам катта қизиқиш уйғотди. Академияда таҳсил олаётган курсантларнинг ўқув жараёнларини пухта ўзлаштириши учун яратилган бундай шароит ҳақиқатан ҳам мақтовга лойиқ.

Афзал Рафиқов Ўзбекистон халқ артисти, Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Жамоатчилик кенгаши аъзоси:

– Бугун Қуролли Кучлар тиббиёт академияси янги биноси ва фаолияти билан яқиндан танишар эканмиз, республикада кадрлар тайёрлашнинг янги ёндашувида гувоҳ бўлдик. Бу албатта, ёшларимиз учун катта ютуқ. Тиббиёт олийгоҳларининг юқори босқичдан энг иқтидорлилари танлаб олинди, ҳарбий шифокорликка йўналтирилиши бу соҳага жиддий эътибор қаратилаётганидан далолатдир. Таълим масканининг Қуролли Кучлар Марказий ҳарбий клиник госпитали ҳудудида бунёд этилгани, ўқув ва машғулот хоналари бир-бирига ҳамроҳанг жиҳозлангани диққатга сазовор. Қисқа қилиб айтганда, бунақасини ҳали кўрмагандим.

Ташрифнинг иккинчи қисмида Жамоатчилик кенгаши аъзолари юртдошларимиз учун иссиқ таом тайёрлаб бериш учун Юнусобод тумани Астробод маҳалласида ташкил этилган дала ошхонасига ташриф буюришди. Дала ошхонасида меҳмонлар бир пиёла чой устида маҳалла фаоллари ва ҳарбий хизматчилар билан дилдан суҳбат қилишди.

Генерал-майор Ҳамдам Қаршиев билан биргаликда халқ шоири, таниқли кинорежиссёр ҳамда бошқа зиёли меҳмонларнинг дала ошхонасига ташрифи кўпчилик учун кутилмаган ҳол бўлди. Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Жамоатчилик кенгаши раиси Иқболжон Мирзаалиев у ерда бўлганларга китоблар тарқатди. Маҳаллий ёшлар гитара жўрлигида ижро этилган «Аскар мактуби» кўшиғини мартабали меҳмонлар билан бир даврада тинглаганидан ўзига хос ғурур ҳиссини туйишди.

АЙЁМ СЕВИНЧЛАРИ — ФАЙЗЛИ ЛАҲЗАЛАР

Байрамлар кишилар ҳаётини янада ёрқинроқ қилади, унутилмас таассуротлар қолдиради.

14 январь – Ватан ҳимоячилари куни байрами ҳам кўплар қалбида ёруғ излар қолдиргани шубҳасиз. Айниқса, қутлуғ сана муносабати билан Ватанимизнинг юксак мукофотларига сазовор бўлган инсонлар бу кунни узоқ йиллар ёдларида сақлашлари табиий.

Мудофаа вазирлиги Марказий ҳарбий клиник госпитали радиология бўлимининг бошлиғи тиббий хизмат подполковниги Дилшод Аллаёров ҳам ана шундай инсонлардан бири. Қуролли Кучларимиз ташкил этилганининг 31 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонида кўра, давлатимизнинг юксак мукофоти – II даражали «Саломатлик» ордени билан тақдирланди.

Албатта, юрт эътирофи кишини ҳаяжонга салади, қувончини зиёда қилади, дўстлар, яқинлар қутлови сени шоширади, уч азамат ўғилларинг, рафиқанг севинчи, жамоадошлар, устозлар табриги, муҳташам залда садоқатингнинг изҳор этасан, олқишлар... Бу лаҳзаларни яна узоқ таърифлаш мумкин. Ана шу бемисл қувонч икки кишининг иштирокисиз барибир мукамал бўлмади. Ҳа, ҳа, топдингиз, ота-она бу лаҳзаларга ранг киритадилар, файз бағишлайдилар. Майли-да, кўз ёшлар билан бўлса ҳам, энг муҳими, уларнинг борлиги!

АҲИЛ ОИЛА КАБИ ЖАМОА

Мақолалар тайёрлаётганимизда иш жараёнларига ҳалақит бермасликка интиламиз. Ҳар доим ҳам бунинг уддасидан чиқиш қийин. Ҳамма ишини эртароқ битиргиси келади.

Тиббий хизмат подполковниги Дилшод Аллаёров ҳақида мақола тайёрлаш мақсадида эрталаб (агар соат тўққиз-ўн атрофи эрталаб

саналса) Марказий ҳарбий клиник госпиталнинг радиология бўлимига келдик. Бироз ўтириб, одамларни кузатдим: ҳамма ўз иши билан банд, биров келиб, биров кетяпти. Бу ерда ишлаётганлардан кимнидир фикрини сўраш... Шу тобда ишдан қўйсам... Ўзи бу ерда иш қайнамаган, сокин пайтлар ҳам бўлармикан?!

Ёзув-чизувдан бош кўтариб, қоғозларини йиғиштираётган шифокорни кузатиб, айна вақти, дея уни суҳбатга тортдим. Радиолог шифокор Адолат Кадинова 2000 йилларнинг ўрталаридан бу ерда иш бошлаган экан. У шуларни гапириб берди:

– Кетма-кет туғуруқ таътилларидадан кейин 2018 йилда яна шу ерда ишимни давом эттирдим. Бутун госпиталда бўлганидек бу ерда ҳам катта ўзгаришлар амалга оширилганди. Замонавий радиология аппаратлари келтирилган, бўлими раҳбарлигига Дилшод Аллаёров тайинланган экан. Болалар тарбияси билан анча вақт ишдан узилдим, айрим нарсаларни унутгандайман, аксига олиб замонавий аппаратлар, ҳаммаси. Булар мени чўчитгани рост. Шунда раҳбаримиз менга ҳаммасини синчиклаб тушунтиришга вақт топганлар. У киши ўз ишини пухта биладиган, бир жойда тўхтаб қолмайдиган билимли мутахассис.

Меҳр-оқибатларига ҳам ҳавас қилса арзирли. Бу ерда хизмат қилиб кетган кекса устозларини ҳам ҳар доим йўқлаб туришларидан ҳайратланаман.

Ҳаётда ҳар хил тақдирлар бор. Жамоамиз ҳам ана шу ҳаётнинг бир бўлаги. Дилшод Эгамқуловичнинг назаридан ҳеч нарса четда қолмайди. Инсон ўз ташвишлари билан ёлғизлини қилишига йўл қўймайдилар. Оилавий аҳволи кўмакка муҳтож, ёлғиз оналарни имкон қадар қўллаб-қувватлайдилар.

Жамоамиз аҳил оилага ўхшайди, десам муболаға эмас.

СЕРСАВОЛ БОЛА

Дилшод Аллаёров Самарқанд вилояти Жомбой туманидаги 13-умумтаълим мактабда ўқиган. Ўзининг айтишига кўра барча фанларни осон ўзлаштирган.

– Аниқ фанларни қизиқиш билан ўрганганман. Қизиққаним

учун табиийки, саволларим ҳам кўп бўлади-да. Ўқитувчиларим ҳам эринмай жавоб беришган ва шунинг баробарида отамга ҳам мандан шикоят қилишган: «Жуда кўп савол беради, бутун дарсни унинг саволларига жавоб бериш билан ўтказолмайман...»

Серсавол бўлгани учун болани жазолаш мумкинми?! Албатта, йўқ!

КАСБ ТАНЛАШ

– Бу инсон ҳаётидаги энг жиддий танлов. Энг муҳими кучинг, иқтидоринг ва муҳаббатинг уйғун келиши керак. Отам ўз ишининг устаси эди. Ҳисобчилик қилардилар. Яхши касб, аммо орзу қилиб танлайдиган касб эмасди, мен учун. 90-йилларнинг қийинчиликларини катта авлод яхши эслайди. Болалигим, ўсмирлигим шу даврга тўғри келган. Ҳаёт оғир эди. Дўконда ҳамма нарса аниқ ўлчов билан бериларди. Ҳатто оддийгина кир совунни ҳам иккига бўлиб сотилганига гувоҳман. Байрам кунлари бир оила учун бир донна шарбат сотиларди, ун, ёғ, гуруч... Бугунги тўқислик, фаровонликни кўрган ёшлар учун ўтган кунларни гапириш эртаққа ўхшайди.

Бу билан нима демоқчиман? Биз қийинчиликларни кўрдик, дея оби-дийда қилиш фикридан йироқман. Инсон ҳамма вақт, ҳар қандай шароитда гўзал умидлар, орзулар билан яшайди. Мен ҳам орзулар қилдим, отамга ҳам қулоқ солдим. Сўхроб ака деган таниқли жарроҳ танишлари бор эди. Ўша йиллари шифокорликдан ташқари бир кун кабопазлик ҳам қилар эдилар. Шу инсонга ҳурматим баланлигидан мен ҳам шифокорликни танладим. Шу мақсадда Самарқанд давлат тиббиёт институтида ўқидим. Ва бу қароримдан, танловимдан ҳеч қачон пушаймон бўлмадим!

РАДИОЛОГИЯДА РАҚОБАТ ЙЎҚ

– Бугун Марказий ҳарбий клиник госпиталь ҳар томонлама ўзгарган, замонавий қиёфа касб этган. Радиология соҳаси ҳам бундан мустасно эмас. Шифокор ҳам замон билан ҳамқадам бўлиши

керак. Чунки бу соҳада янгиликлар бисёр.

Жомбойга, ота-онам зиёратига борганимда дўстлар дарҳол хабардор бўладилар. Айниқса, туман шифохонасида ишлаётган дўстим Фарҳод аввало дийдор, сўнг радиологиядаги янгиликлар билан ўртоқлашиш учун ёнига таклиф қилади. Албатта, госпиталнинг имкониятлари туман шифохонасидан ҳар томонлама устун. Уларга қўлимдан келганича ёрдам берман.

Туман шифохонаси ультратовуш диагностикаси бўйича мутахассис Меҳробон опа мени устоз деб билади. Вақт топиб, уларга соҳа сирларини ўргатдим. Умуман радиология йўналишида бир-бирингиздан қизғанадиган, сир сақлайдиган нарса йўқ, аксинча ҳамма ўз тажрибаси билан ўртоқлашади, бир-бирини хабардор қилишга интилади. Радиологияда рақобат йўқ! Чунки ягона мақсадга хизмат қиламиз: инсон саломатлиги!

ҲАЁТ МАЗМУНИ

Иш, хизмат сиз учун нимани англатади, дея сўрадим. Суҳбатдошим бир муддат жим қолди ва:

– Оғир кунлар, оғир тунлар ҳам бўлади. Оғир чарчоқлардан сўнг беморнинг аҳволи ўнган бошлаганини кўргач, руҳингда таърифсиз энгиллик пайдо бўлади. Бунда сенинг ҳам ҳиссанг борлигидан севинаясан.

Бу ерда кўплаб фидойи инсонлар хизмат қилади. Белгиланган иш вақтининг тугагани аҳамиятли эмас, улар учун, беморнинг аҳволи муҳим. Ундан кўнгли хотиржам бўлсагина, оиласи бағрига қайтишади. Бундай ҳолни кўп кузатганман, госпиталда. Шундай инсонлар орасида эканимдан фахрланаман.

Иш, хизмат мен учун... Бу касбни севиб танладим, ўқиб-изланишдан руҳландим, одамларга керакли эканимни ҳис қилдим, сидқидилдан бажардим ҳар ишни, ёрдамимни аямасим. Мен оддий косиб бўлганимда ҳам ўз ишимни мукамал бажарган бўлар эдим.

Иш, хизмат мен учун... ҳаётим мазмуни!

Инобат ИБРОҲИМОВА,
«Vatanparvar»

Тошкент давлат аграр университетида муддатли ҳарбий хизматни ўтаётган ўғлонлар ҳарбий қисм қўмондонлиги томонидан бериладиган тавсияномага эга бўлиш учун белгиланган тартибда тест синовларини топширдилар. Тест синовлари Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги ҳузуридаги Билим ва малакани баҳолаш агентлиги вакиллари иштирокида ўтказилди.

БИЛИМ МУВАФФАҚИЯТНИ БЕЛГИЛАЙДИ

Bahrom ABDURAHIMOV

– Тест давомида муддатли ҳарбий хизматчиларнинг жанговар ва маънавий-маърифий тайёргарлик бўйича белгиланган дастурларни қанчалик даражада ўзлаштирганликлари синовдан ўтмоқда, – дейди Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги ҳузуридаги Билим ва малакани баҳолаш агентлиги бош бошқарма бошлиғи Фарҳод Мирзаев. – Албатта, муддатли ҳарбий хизматдан сўнг олий ўқув юртига ўқишга кириш истагида бўлган ёшлар учун тавсиянома муҳим аҳамиятга эга. Лекин бундай имтиёзга энг саралар, интеллектуал салоҳияти, жанговар маҳорати юксак посбонларгина сазовор бўлади. Шунини маънуният билан қайд этиш ўринлики, бугун Қуролли Кучларимиз сафида йигитлик бурчини ўтаётган ўғлонларимизнинг билим даражаси юқори. Мен буни кўп йиллик кузатишларимдан келиб чиқиб айтяпман. Бу йил ҳам аскарлар тест синовларига астойдил тайёргарлик кўриб келишгани бизни қувонтирди. Чунки кўпчилик аскарлар белгиланган муддатдан олдин жавоб варақларини топширишди. Демакки, ҳарбий қисмларда яратилган шарт-шароитлар, адабиётларга бой кутубхоналарнинг мавжудлиги аскарларнинг ўқиш-ўрганиб, билимларини оширишга замин яратяпти. Шунинг учун ҳам бугунги аскар кечаги аскардан фарқ қилади. Бугунги юрт ўғлонлари маърифатга, билимга чанқоқ ёшлар. Йигитлардаги бу сифатлар тест синовлари мобайнида яққол намоён бўлди.

– Самарқанд вилоятининг Нарпай туманидан муддатли ҳарбий хизматга чақирилганман, – дейди оддий аскар Бегзод Абдуллаев. – Тавсияномага эга бўлиш учун шу кунгача тест синовларига астойдил тайёргарлик кўрдим. Шунинг учун саволларга

жавоб беришда қийналмадим. Бу йил Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия университетида ўқишга кирмоқчиман. Келажакда албатта, танлаган соҳам бўйича етук мутахассис бўлиб юртимиз равнақи учун ўз ҳиссамни қўшаман.

– Мен ҳуқуқшунос бўлишни орзу қилардим. Лекин муддатли ҳарбий хизмат орзу-умидларимда ўзгариш ясади: ҳарбий соҳага қизиқишим ортди, – дейди яна бир суҳбатдошимиз оддий аскар Улуғбек Комилжонов. – Шу боис Қуролли Кучлар академиясига ўқишга кирмоқчиман. Мақсадим қатъий. Хизматим мобайнида устоз офицер ва сержантлардан ҳарбий соҳа сирасорларини пухта ўзлаштиришга ҳаракат қилдим. Кутубхонада эса билимларимни мустаҳкамладим. Бугунги тест синови ҳам ҳаётимда муҳим аҳамият касб этади. Унда берилган саволларга жавоб бериш асносида олган билим ва кўникмаларимни яна бир бор синовдан ўтказдим. Натижани эса вақт кўрсатади.

– Йигитларнинг шахс сифатида камолга етишида ҳарбий хизмат муҳим пойдевор, тамал тоши ва-

зифасини ўтаганини армия сафларида муддатли ҳарбий хизматни ўтаб қайтган, айна дамда ҳаётда ўз ўрнини топиб, юрт равнақи учун муносиб ҳисса қўшаётган акаларимиз мисолида билардим. Бугун мен ҳам мана шундай жараёни бошдан кечиряпман, – дейди қашқадарёлик оддий аскар Асилбек Аброев. – Армия ҳаёти менга кўп нарсани ўргатди. Қалбимда Ватанга, яқинларимга бўлган меҳрим ошди ва яна энг муҳими, келажак режаларимни

белгилаб олдим: ҳаётимни ҳарбий соҳа билан боғлашга аҳд қилдим. Орзумни амалга ошириш учун хизматдан бўш вақтларимда тайёргарликни сусайтирдим йўқ. Астойдил ўқиш-ўргандим. Бу эса бугун тест жараёнида ҳам қўл келди. Келажакда юртимнинг тинчлиги ва осойишталигини сақлаш йўлида бор куч ва ғайратимни аямайман! Бир нарсани аниқки, қалбимнинг тўридан жой олган юртга бўлган муҳаббат ҳисси ва кучли иштиёқ орзумга етишимизга ёрдам беради.

Айни вақтда мазкур тест синовлари барча ҳарбий округларда белгиланган тартибда ўтказилмоқда.

Эслатиб ўтамиз: Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари сафида муддатли ҳарбий хизматни ўтаётган фуқаро тавсияномани қўлга киритса: – республиканинг олий ҳарбий таълим муассасаларидаги тегишли таълим йўналишларига ўқишга киришда тест синовлари натижаларига кўра ўзлари тўплаган балларининг 50 фоизи миқдоридан қўшимча балл шаклидаги имтиёзга; – республиканинг ҳарбий бўлмаган олий таълим муассасаларининг бакалавриятига ўқишга кириш учун олий таълим муассасаларига қабул параметрларидан ташқари ажратиладиган алоҳида қабул кўрсаткичлари доирасида танловда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Муддатли ҳарбий хизматни ўтаган фуқароларга берилган тавсияномалар улар берилган санадан бошлаб уч йил мобайнида амал қилади.

Майор Гулнора ҲОЖИМУРОДОВА, «Vatanparvar»

ЎЗБЕК

САРКАРДАСИНИНГ ЖАСОРАТИ

Иккинчи жаҳон урушида фашист босқинчиларига қарши курашда ўзбек халқи ўзининг минглаб забардаст ўғлонларидан айрилди. Улардан бири моҳир саркарда, биринчи ўзбек генерали Собир Умарович Раҳимовдир. 25 январь куни кўпчилик томонидан темир иродали генерал деб эътироф этилган тажрибали саркарданинг 121 йиллиги нишонланди.

Архивда сақланаётган расмий манбаларда қайд этилишича, 1902 йилда Тошкентнинг Тахтапул маҳалласида туғилган Собир Раҳимовнинг ҳаёт йўли – болалиги, ота-онаси, оиласи ва яқинлари ҳақида маълумотлар у қадар кўп эмас. Саккиз ёшида отасидан ажралганлиги, болалигидан ёлланма ишчи бўлиб хизмат қилганлиги сабабли ҳаётининг илк йиллари осон кечмаганлигини тахмин қилиш мумкин. Аммо у қисқа умри давомида амалга оширган қаҳрамонлиги йиллар ўтса-да, авлодлар хотирасидан ўчмайдиган из қолдирган.

Навқирон 20 ёшида армия сафида хизматини бошлаган Собир Раҳимов 1925 йил Боқудаги бирлашган ҳарбий мактабни, сўнгра РККАнинг командирлар малакасини ошириш курсининг ўқичи-тактик йўналишини тамомлаган. 1930 йилдан бошлаб Ўрта Осиё ҳарбий округининг 41-отлик дивизиясининг 19-тоғ-отлик полкида пулемёт эскадрони командири, полк штаби бошлигининг ўринбосари, полк мактаби бошлиғи лавозимларида хизматини давом эттирган. 1936 йил Самарқанддаги ўзбек 42-отлик полки штаб бошлиғи лавозимига тайинланади. 1938 йилнинг июль ойида ёлғон айблов билан лавозимидан четлатилиб, қамоққа олинади. Икки йилдан кўпроқ вақт тергов ва қамоқ азобларига қарамай, хоин эмаслигини исботлайди. 1940 йил октябрь ойида Собир Раҳимовга нисбатан қўзғатилган айблов иши тўхтатилиб, ҳарбий унвонлари тикланади. Ўша йилнинг ўзида Туркманistonнинг Байрамали шаҳрида жойлашган Ўрта Осиё ҳарбий округига қарашли 9-танк дивизияси 9-мотоўқчи полкининг командири ўринбосари лавозимида фаолиятни давом эттиради.

Урушнинг дастлабки кунлариданок Собир Раҳимов хизмат қилаётган полк 104-мотоўқчи полки сифатида қайта шакллантирилиб, 104-танк дивизияси таркибиде фронтга жўнатилди. Ди-

визия генерал-лейтенант Владимир Качалов командирлигидаги 28-армиянинг 27-механизациялаштирилган корпусида Смоленск жангларида урушга киришди. Бир ойдан кўпроқ қонли жангларда қатнашган бўлғуси генерал Ельня химоясида оғир яраланди. Уч ой давомида госпиталда даволангандан сўнг, 56-армиянинг 353-ўқчи дивизияси 1149-полки командири сифатида фронтга қайтди. Ноябрь-декабрь ойлари оралиғида Ростов химояси ва Ростов ҳужум операцияларида қўмондонлик қобилиятини намойиш этган ўзбек ўғлони тез орада тилларда дoston бўлди. У командирлик қилган полк фашистлар ҳужумини қайтариб, қарши ҳужум билан биринчи бўлиб Ростов-Донга кириб борди. Мана шу жангда қаҳрамонлиги учун 1149-полк командири илк мукофоти – жанговар «Қизил байроқ» ордени билан тақдирланди.

1942 йилнинг май ойига келиб подполковник ҳарбий унвонига эришган Собир Раҳимов 353-ўқчи дивизия командири ўринбосари лавозимига кўтарилди ва Донбасс химояси учун кечган оғир жангларда қатнашди. Орадан кўп ўтмай 395-ўқчи дивизия командири вазифасини бажарувчи қилиб тайинланди. 1942 йилнинг сентябрь ойида, эндиликда полковник ҳарбий унвонига эришган тажрибали саркарда иккинчи марта яраланди. 1943 йилнинг бошида Собир Раҳимов қўмондонлигидаги дивизия Шимолий Кавказ ва Краснодар ҳужум операцияларида муваффақиятли қатнашди. Дивизия командирининг ана шу жангларда маҳорати юқори қўмондонлик томонидан жанговар «Қизил байроқ» ҳамда II даражали «Суворов» орденларига лойиқ кўрилди.

1943 йил 19 март. Ушбу санада тажрибали ўзбек саркардасига генерал-майор ҳарбий унвони берилди. Собир Раҳимов фашистларнинг 17-армияси қўриқлаётган «Мовий чизик» номли химоясини ёриб ўтиш жангларида ўз дивизиясини олдинга бошлади. Аммо номаълум сабабларга кўра, фашистлар химоя чизигини ёриб ўтиш операцияси тўхтатилиб, дивизия командири лавозимидан четлатилди ва ўзбек генерали Ворошилов номидаги олий ҳарбий академияга ўқишга жўнатилди. Кўпчилик тарихчилар ушбу ҳолатни тажрибали генералнинг фашистлар химоясини ёриб ўта олмаганлигидаги муваффақиятсизлиги учун деб эътироф этишган. Аслида Собир Раҳимовнинг жангларда ўз дивизияси билан кўрсатган жасорати Жуков ҳамда Рокоссовский сингари Совет Иттифоқи маршаллари эътиборига тушганди. Шунинг учун ҳам уни янги юқорирак лавозимларга тайинлаш учун шундай қарор қабул қилинганди.

Академиянинг тезкор курсини 1944 йил апрель ойида тугатган саркарда 1-Беларусь фронтга юборилади. У 65-армиянинг 75-гвардиячи дивизияси командири ўринбосари сифатида Люблин-Брест ҳужум операциясида қўшиннинг бошқарувчанлик қобилиятини намойиш қилиб, тез орада 8-гвардиячи армиянинг 47-гвардиячи дивизияси командири этиб тайинланади. Ўзига билдирилган ишонччи Висла

Волевод, грамотный, растущий товарищ. С начала войны был на фронте против гитлеровских захватчиков, был ранен и после выздоровления направлен командиром полка в 353 стр. дивизию. За время командования полком с работой вполне справился. В бою под селением Большая-Сала мужественно руководил полком, своим примером увлекал бойцов в бой нанеся противнику большие потери. В бою за Ростов 28 и 29 ноября сумел организовать бой и его полк первым овладел Ростовом и вышел в район Каменоломна. Тов. РАХИМОВ умеет организовать взаимодействие всех родов войск и направить все на выполнение боевой задачи. Тов. РАХИМОВ достоин правительственной награды Орденом КРАСНОЕ ЗНАМЯ.

Командир 353-сд
Полковник ПАНЧЕЧКО
11 декабря 1941 г.

Военный Комиссар
Полк. Комиссар
АНТИПОВ

дарёсини кечиб ўтишда яна бир марта исботлаган генерал Раҳимов ҳар сафар фронтдаги энг қийин ҳудудларда муҳим ғалабаларни қўлга киритарди. Шунинг учун 1944 йилнинг охирида унга 2-Беларусь фронти, 65-армиянинг 37-гвардиячи дивизияси командирлиги ишониб топширилди. Генерал Собир Раҳимов дивизияси Шарқий Пруссия ҳужум операциясида фашист босқинчиларнинг бир неча химоя чизигини ёриб ўтиб, танк бўлинмаларининг ҳаракати учун имконият яратиб берди. Эгалланган ҳудудни мустаҳкам қўриқлаган гвардиячилар 14-26 январь кунлари фашистларнинг ўнлаб қарши ҳужумларини муваффақиятли қайтарди. Мазкур жанглар давомида дивизия томонидан душмanning 1,5 мингдан ортиқ аскар ва офицери, йигирмадан ортиқ зирхли техникаси, ўттиздан ошиқ артиллерия қуроли, 15 та миномёт, 99 пулемёти яқсон қилинди. Бундан ташқари 116 нафар душман жангчиси асирга олинди. 27 та артиллерия қуроли, 8 та зирхли техника ҳамда бошқа қуроллар ўлжа сифатида қўлга киритилди.

Эришилган муваффақиятларни давом эттирган 37-гвардиячи дивизия февраль ойи бошларида яна фронтнинг энг оловли нуқталаридан бирига йўналтирилди. Бу сафар дивизия 2-зарбдор армия таркибиде Польшанинг Грауденц шаҳрини босқинчилардан тозалашга киришди. Шаҳарни қўриқлаётган 9 минг кишилик душман кучлари генерал Раҳимов қўллаган ҳужум тактикаларига дош бера олмади. 16 февраль куни 37-гвардиячи дивизия Грауденц кўчаларига кириб борди. Фашистлар шаҳарнинг ҳар бир уйини мустаҳкам химоя қўриғонига айлантиргани сабабли бир ҳафта давомида эгалланган ҳудудлар қонли жангларда қўлдан қўлга ўтарди. Генерал Раҳимов дивизиясининг кетма-кет ҳужумларидан кейин Грауденц фашистлардан озод этилди.

37-гвардиячи дивизия 65-армия таркибига қайтарилгандан кейин, бир неча кун ичида фронтда 150 километр олдинга силжиди. Натижада жасоратли генерал жангчилари биринчи бўлиб Болтиқ денгизи соҳилига чиқибди. Дивизиянинг ҳаракатлари душмanning асосий кучларини Данциг гарнизонидан узиб қўйишини таъминлади. Моҳир саркарда жангларда қўл остидагиларни шахсан ўзи олдинга бошлаб борарди. 1945 йилнинг 25 март куни душман кемасидан отилган снарядлардан бири генералнинг қўмондонлик кузатув нуқтасига келиб тушади. Навбатдаги жанг режасини муҳокама

қилаётган пайтда Собир Раҳимов бошидан оғир яраланди. Кўрсатилган тиббий ёрдамга қарамай, саккиз соатдан сўнг темир иродали генерал госпиталда вафот этди.

1965 йил Ғалабанинг 20 йиллиги арафасида Собир Раҳимовга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. Фронтда ўзбек генерали «Қизил Юлдуз», II даражали «Суворов», II даражали «Кутузов» ва тўрт марта жанговар «Қизил байроқ» ордени билан тақдирланган. Шунингдек, «Кавказ химояси учун» медали ва қўмондонларга аталган қимматбаҳо совғалар билан мукофотланган.

Маълумки, Собир Раҳимовнинг пойтахтимизнинг Олмазор туманидаги ҳайкали ўрнида «Ғалаба боғи» ёдгорлик мажмуаси ва «Шон-шараф» давлат музейи бунёд этилди. Музей тепасида Иккинчи жаҳон урушида жасорат кўрсатган 14 нафар ўзбек қаҳрамонларининг ҳайкали қаддини тик тутиб турибди. Ўртада уларни Собир Раҳимов олдинга бошлаб тургани тасвирланган. Ўзбекистон халқ рассоми Жавсантбек Анназаров ижодига мансуб бу ёдгорлик намунасида ўзбек халқининг содиқ ўғлони яратган қаҳрамонлик тарихи ҳар бир авлод вақилини унга муносиб издош бўлишга чорлаб тургандек.

Юқорида таъкидланганидек, Собир Раҳимов ўзидан авлодларга ёрқин қаҳрамон тинчлигини қолдириб кетди. Бугун ўзбек генерали шахсияти билан боғлиқ айрим маълумотларга очиқлик киритиш учун илмий изланишлар олиб борилиши талаб этилади. Айрим манбаларда унинг дафн этилган жойи, турмуш ўртоғи, фарзандлари ҳақида турли маълумотларни учратиш мумкин. Нима бўлган тақдирда ҳам у томонидан қолдирилган қаҳрамонлик бутун инсоният учун тарихий мерос бўлиб хизмат қилади.

Собир Раҳимов қабри Тошкент, Гродно (Беларусь Республикаси), Гданск (Польша)да деган тахминлар ва маълумотлар мавжуд.

Генерал Собир Раҳимов вафот этган госпиталь қайдномасида яқин қариндоши сифатида турмуш ўртоғи Мамура Раҳимова деб кўрсатилган. Аммо айрим норасмий манбаларда Қуралай Натуллаева (Раҳимова) ҳам унинг турмуш ўртоғи деб кўрсатилган.

Расмий маълумотларда Роман Раҳимов унинг ҳақиқий ўғли, Идрис Раҳимов эса асраб олган фарзанди сифатида қайд этилган.

ТАЖРИБА, БОСИҚЛИК

Бир неча авлод вакиллари учрашганда фикрлар хилма-хиллиги атрофдагиларни хайратга солади. Катта авлоднинг тажрибаси, ўрта авлоднинг босиқлиги ва ўсиб келаётган ёш авлоднинг жўшқинлигию интилиши, ғайрати суҳбатдошларнинг бир-бирларига бўлган қизиқишларини орттиради. Ана шундай учрашувлардан бири Қуролли Кучлар давлат музейида бўлиб ўтди.

ВА ЖЎШҚИНЛИК УЧРАШУВИ

Унда мудофаа вазирининг тарбиявий ва мафкуравий ишлар бўйича ўринбосари генерал-майор Ҳамдам Қаршиев, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати, Мудофаа вазирлиги хузуридаги Жамоатчилик кенгаши раиси И. Мирзаалиев, Ўзбекистон фахрийларининг ижтимоий фаолиятини қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармаси республика бошқаруви раиси С. Турдиев, Ёзувчилар уюммаси аъзолари, Қуролли Кучлар фахрийлари, курсантлар, муддатли ҳарбий хизматчилар, «Темурбеклар мактаби» ўқувчилари, «Ватан таянчи» болалар ва ўсмирлар ҳарбий-ватанпарварлик ҳаракати аъзолари иштирок этди.

Президентимиз Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига йўллаган Мурожаатномасида ёшларимизни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида, баркамол, эл-юрт учун фидойи инсонлар қилиб тарбиялашда нуронийларимизнинг катта ҳаётий тажрибаси муҳим аҳамиятга эга эканига алоҳида урғу берган эди. Учрашувда сўзга чиққанлар шу хусусда гапирдилар. Уларнинг Ватан ва ватанпарварлик, ҳарбий хизмат ҳақидаги фикр-мулоҳазалари, айниқса, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалиги механизациялаш муҳандислари институти доценти, филология фанлар номзоди Раҳимбой Жуманиёвнинг юртпарварлик руҳидаги маърузаси ва шеърлари йиғилганларга кўтаринкилик бағишлади.

Тадбир давомида мудофаа вазирининг буйруғига асосан, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари ҳамда ҳарбий хизматчиларга «Маънавий-маърифий ишлар аълочиси» кўкрак нишони тантанали равишда топширилди.

Қуролли Кучлар Марказий ашула ва рақс ансамблининг муסיқий чиқишларидан кейин уч авлод вакиллари музей заллари бўйлаб ҳарбий тарихга оид экспонатлар билан танишдилар.

Муаттар МЕЛИЕВА,
«Vatanparvar»

QUTLUG' SANA

Muallif suratiga olgan

Туғилган кунлар, қутлуғ саналар қачон ва нима учун кенг миқёсда нишонланади? Қачонки ўша инсон, ташкилот ёки муассаса эътирофларига сазовор, муваффақиятлари кўп бўлса, албатта. Тошкент ҳарбий округи шахсий таркиби ҳам ҳарбий округ ташкил этилганининг 22 йиллик тантанасини кўплаб муваффақиятлар билан қарши олди.

Тадбирда сўзга чиққан Тошкент ҳарбий округи қўшинлари қўмондони полковник Зокиржон Сайфудинов қўлга киритилган ютуқлар ҳақида гапирар экан, барча Ватан ҳимоячилари бу даргоҳда хизмат қилган кўплаб улуг сафдошларига муносиб ворис бўлиши, халқ ишончини оқлаши лозимлигини алоҳида таъкидлади.

Шу ўринда ютуқлар ҳақида қисқача тўхталиб ўтайлик.

«АрМИ-2022» халқаро мусобақада вазирлик жамоаси таркибида 56 нафар Тошкент ҳарбий округи ҳарбий хизматчиси иштирок этиб, (12 та 1-ўрин, 33 та 2-ўрин ва 11 та 3-ўрин) совринли ўринларни қўлга киритишди. Вазирлик миқёсида «Мен ғолиб!» шиори остида ўтказилган мусобақаларда 15 та номинация бўйича 186 нафар ҳарбий хизматчи иштирок этиб, 9 та олтин, 4 та қумуш ва 2 та

ЗАҲМАТЛАР ЭЪТИРОФИ

бронза медаль билан умумжамоа ҳисобида фахрли 1-ўринни қўлга киритди.

Илк маротаба «Довюррак жангчи» кўкрак нишони учун ўтказилган синовларда 31 нафар ҳарбий хизматчининг барчаси тақдирланди. Сўнгги 4 йил мобайнида барча ҳарбий қисм ва муассасалар қурилиш ҳамда капитал таъмирдан чиқарилиб, фойдаланишга топширилди.

Округ ташкил этилгандан буён 110 нафардан ортиқ ҳарбий хизматчи давлатимизнинг юксак мукофотларига сазовор бўлган.

Тадбир давомида шу пайтга қадар эришилган юксак натижаларга ўзларининг муносиб ҳиссасини қўшган ҳарбий хизматчилар тақдирланди.

Капитан Азиз НОРҚУЛОВ,
«Vatanparvar»

Кам энглар – очарчилик кўрмасдан, бой-бадавлат яшайсизлар, кам ухланглари – комилликка эришасизлар, кам гапиринглари – доно бўласизлар.

Амир ТЕМУР

Ўзгалар айбига тетик назар сол,
 Ўз айбинг кўргандек,
 ундан ибрат ол.

Низомий ГАНЖАВИЙ

Оламда энг аввал инсон ақли яралган. Ақл қалб посбонидир. Ақл яна уч кўриқчи: тил, кўз ва қулоқнинг устидан ҳам посбонлик қилгувчидир. Зеро, эзгулик ва ёвузлик айнан ана шу уч аъзо орқали қалбга кириб боради.

Абулқосим ФИРДАВСИЙ

Инсон ақлининг ҳамма нарсани олувчи учта калити бор – билим, фикр ва тасаввур.

ВОЛЬТЕР

Ахлоқий фазилатлар ниятлар билан боғлиқликда кўзга ташланади.

АРАСТУ

Ягона ҳақиқий хато бу ўтган хатоларингизни тузата олмаслиқдир.

КОНФУЦИЙ

Яхши фикр ва ишларга йўналтирадиган ягона йўл – бу буюк ва ахлоқли шахслардан ўрнак олиш.

Альберт ЭЙНШТЕЙН

«ИЛМДАН БОШҚА НАЖОТ ЙЎҚ»

Донишмандлар ўз душманидан кўп нарсани ўрганишади.

АНТИСФЕН

Уят ва виждон – биздаги ахлоқ ўргатувчи китобларнинг энг яхшиси, унга тез-тез қараб туриш лозим.

ПАСКАЛЬ

Фақат уч нарсани кишини бошқа кишидан устунлигини белгилайди: талант, илм ва кучли характер.

Дени ДИДРО

Инсон тарбия орқали инсон бўлади. Унинг қандайлиги тарбиянинг натижасидир.

КАНТ

Бировнинг айбини гапириб киши,
 Ўзини айбини қилади ошкор.
 Бировни ёмонлаб гапирса сенга,
 Сени ҳам ёмонлаб гапирмоғи бор!

Муиниддин ЖУВАЙНИЙ

Виждонли ва инсофсиз одамларни нафақат бажараётган амалларидан,

балки хоҳиш-истакларидан ҳам билиб олиш мумкин.

ДЕМОКРИТ

Чақалоқлар ҳамма ерда бир хил йиғлашади. Катта бўлганларида эса турли қилиқлар қилишади. Бу – тарбиянинг оқибати.

Ҳар бир инсон ниманидир тўғри, деб ҳисоблайди. Бу ҳолат донога ҳам, аҳмоққа ҳам бирдек тегишли. Бироқ улар тўғри деб топган нарсалар бир-бирига ўхшамайди. Доно билан аҳмоқ ўртасидаги фарқ ана шундадир.

Цюн-ЦЗИ

Маккор одамлар илмни назар-писанд этмайдилар, соддадил одамлар ундан ҳайратга тушадилар, донолар эса илмдан фойдалана биладилар.

Мутолаа инсонни билимдонлик сари, суҳбат топқирлик сари етаклайди. Ёзишэсааниқликни таъминлайди.

Фрэнсис БЭКОН

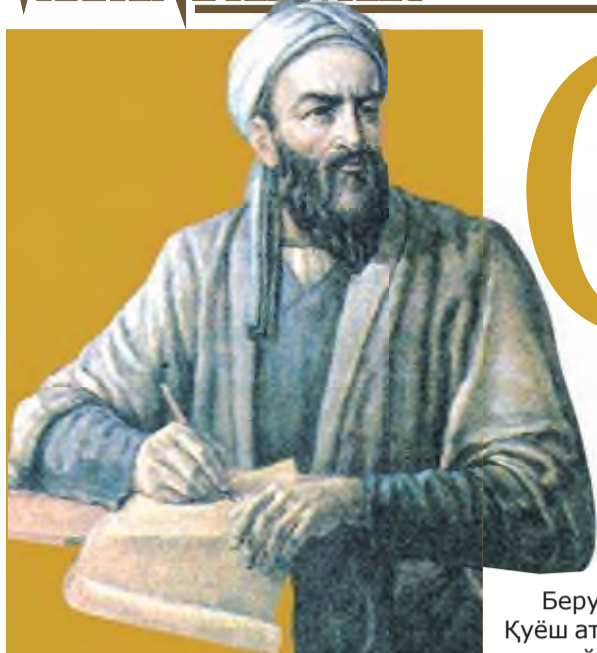
Уят инсоннинг ўзини ўзи яхши кўришга асосланган ва танбеҳ эшитишдан чўчиши туфайли пайдо бўладиган қайғунинг бир кўринишидир.

Ақлли бўлишнинг ўзи етарли эмас. Энг асосийси, ақлни амалда қўллай билишдир.

Рене ДЕКАРТ

Подполковник Баҳромжон МИРЗААКБАРОВ тайёрлади.

Абу Райҳон Беруний таваллудининг 1050 йиллиги муносабати билан Учинчи Ренессансга дадил қадам қўяётган Янги Ўзбекистон ана шу буюк мутафаккирларнинг оламшумул меросидан оқилона фойдаланиб, ўз тараққиётининг ойдин манзиллари сари қадам ташламоқда.

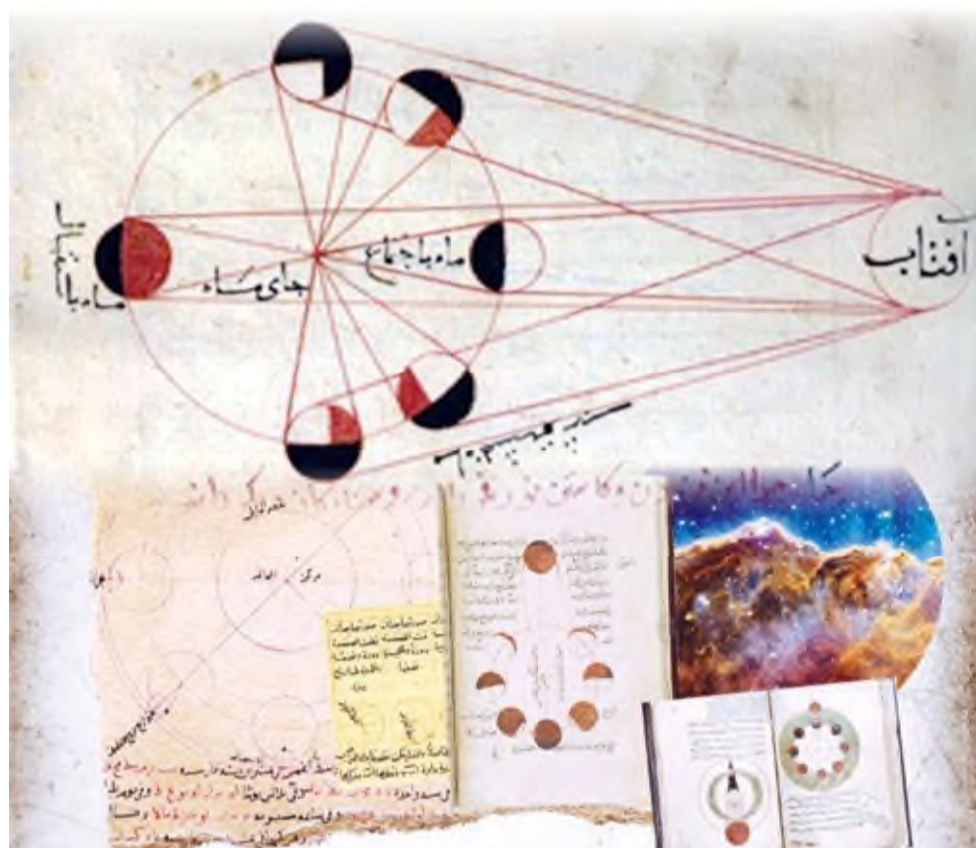
ОЛТИН ЗАНГЛАМАС

Беруний Ўрта Шарқда илк бора Ер Қуёш атрофида айланиши мумкинлигини айтиб, Ернинг айлана ўлчамини аниқлаган. Уни Шарқнинг ўрта асрлардаги чинакам илм-фан қомусий олими десак муболаға бўлмайди. Америкалик тарихчи Ж. Сартон буюк олим ҳақида: «Астрономия ва математика, астрология ва жуғрофия, антропология ва этнография, археология ҳамда фалсафа, ботаника ва минералогия унинг буюк номисиз қашшоқлашиб қолган бўларди» деган. Унинг тўлиқ исми Абу Райҳон Муҳаммад ибн Аҳмад ал-Беруний бўлиб, 973 йил 4 сентябрда Хоразмнинг қадимий пойтахти Кот шаҳрида дунёга келган.

Беруний ҳаётининг эрта давлари ҳақида маълумот кам, фақат чин етим бўлганлиги маълум. У кўримсиз ташқи кўринишга эга бўлса-да зийрак ақл эгаси эди. Шунинг учун, вазир ва амакиваччаси Хоразмшоҳ Ироқ назарига тушади. Қариган чоғида Беруний шундай ёзади: «...Ироқлар оиласи менга нон-чой бериб, одамлар орасига олиб чиқди...» Берунийнинг фалсафий билими Ер қонуниятлари ва табиат ўртасидаги боғлиқликни ўрганишга сабаб бўлган. Унинг фикрича, барча нарса табиат қонунияти асосида ўзгаради, бу қонуниятни эса фақатгина илм-фан ёрдамида англаш мумкин. Унинг асосий асарлари математика ва астрономияга бағишланган бўлиб, Хоразмнинг хўжалик ҳаётида улкан амалий аҳамиятга эга бўлган – ер сўғорилиши ҳамда савдо саёҳатлари ҳақида ёзилган. Берунийнинг илмий мероси 150 та асарни ўз ичига олган бўлиб, улар математика, астрономия, жуғрофия, минералогия, тарих, этнография, филология ва фалсафага доир. Табиат ҳодисаларини текширувчи олим ўз ўрнида рақамлар тушунчасининг кенгайиши, кубик тенгламалар назарияси, сферик тригонометрияга ҳам ҳиссасини қўшган, тригонометрик жадвалини тузган. Араб, форс, юнон, сурий ва санскрит тилларини билган ҳамда бир тилдан бошқасига таржима қилишнинг табиий-илмий терминологиялари қондаларини ишлаб чиққан.

Абу Райҳон Беруний ўрта асрнинг энг буюк даҳо алломаларидан бири сифатида ўз замонасининг барча муҳим фанлари, энг аввало, астрономия, космогония, физика, кимё, ботаника, математика, алгебра, тригонометрия, теология, минералогия, метеорология, геология, геодезия, гидрология, топография, картография, тарих, география, механика, фармакология, фалсафа, филология, лингвистика, этика, эстетика, логика, астрология, антропология, социология, психология, этнография, ҳиндшунослик, эроншунослик фанлари бўйича бетакрор тадқиқотлар олиб борди.

Хулоса қилиб айтганда, Абу Райҳон Беруний илмий мероси ҳам минг йиллар давомида инсониятга холис хизмат қилади.

НЕЪМАТНИНГ ҚАДРИ...

Одамгарчилиги бор мард киши ўзидан ва ўзиники эканлигига ҳеч ким тортишиб ўтирмайдиган нарсадан бошқасига эгалик қилмайди.

Неъматнинг қадри у йўқолгандагина билинади.

Тубан одамлар ҳам ўзидан тубанроқ бўлган бировга эгалик ва раислик қилишдан ҳоли эмас.

Ҳар бир янги нарсада лаззат бор.

Бугуннинг чорасини кўриб, эртага эҳтиёжи қолмаган киши ақлидир.

Асаларилар ҳам ўз жинсидан бўла туриб ишламай, уядаги асални бекорга еб ётадиганларини ўлдириб ташлайдилар.

Миннат қилиш берилган эҳсонни йўққа чиқаради.

Иккала даъвогар рози бўлишибди-ю, қози рози бўлмабди.

Ҳар бир кун учун ҳақ ва ҳақиқат ҳозир нарса.

Тенглик ҳукм сурган жойда сотқин, алдамчи эҳтирослар, ғам-ғусса бўлмайди.

Улуғ ҳодисалар ҳар вақт юз беравермайди.

Бузуқ ниятли ва ёмон ахлоқли кишилар ўртага кириб олиши билан иш тўғри бўлмайди.

Ўз истагига эришишга тақдир ёрдам бермаган кишига маломат қилинмайди.

Одамлар ёқтирган кишилари тарафини олиб, ёмон кўрган кишиларини таъна қилишади.

Комил нарса ортиқчаликни ҳам, камчиликни ҳам қабул этмайди.

Ёлғончиликдан четланиб, ростгўйликка ёпишган кишини бошқа одам у ёқда турсин, ёлғончининг ўзи ҳам севиб мақтайди.

Тилларнинг турлича бўлишига сабаб одамларнинг гуруҳларга ажралиб кетиши, бир-бирдан узоқ туриши, уларнинг ҳар бирида бир-бирига эҳтиёж туғилишидир.

Ҳайвонларнинг табиатларида кушандаларидан нафратланиш, душмандан ўзини кўриқлаш бор.

Ҳасад билан ғазаб икки қанот бўлиб ҳаракатга келса, тоза ва чиройли ҳаётларни хира ва кудуратли қилиб юборади.

Ҳаддан ортиқ ғазаб ваҳшийликни келтиради ва бевақт қилинган лутф обрўни кеткази.

Саидакмал МАМАСОЛИЕВ тайёрлади.

БАХТЛИМАН ЖАНГЛАРГА ЯРАСАМ...

Усмон Носир – шубҳасиз, жангчи шоир. Ундаги шиддат, оловқалблик, улкан истеъдод шоирни халққа фавқулодда тез танитди. Унинг шеърларига хос самимийлик ва жанговарлик бу – аввало адабиётга ошнолик, тийран назар ва муҳит меваси эди. Чунки айнан шу даврда инқилобий асарлар, жанговар поэзия ўзининг янги-янги чўққилари сари илдам одимлаётган эди.

Аслида Чўлпон, Ғафур Ғулом, Ойбек, Ҳамид Олимжон, Мақсуд Шайхзода, Миртемир кабилар шеъриятни ўзига хос кучли ўкирик билан ларзага келтираётган бир даврда туғилиш, яшаш, ижод қилишнинг ўзи ҳам бир мушкул ҳодиса эдики, бу ҳар бир ижодкордан юксак маҳорат ва чидам талаб қиларди. Ушбу сўз сеҳргарлари ўзларини нафақат бадиий адабиётда, балки жанговар санъат шеъриятида ҳам кўрсата олганликлари билан ҳам қадрлидир. Ғафур Ғуломнинг «Сиёҳдон» шеъридаги қуйидаги парчани **ўқиймиз:**

Улуғ жанг кунларин ёзар чоғимда
 Шаҳиднинг қонидек дафтарга томдинг.
 Лаънати малъунлар номин ёзганда
 «Мен қора эмасман!» – дединг-у, тондинг.

Ёки Ҳамид Олимжоннинг «Жангчи Турсун балладаси», «Қўлингга қурол ол» жанговар шеърларидан тортиб, Миртемир, Зулфия, Мақсуд Шайхзода ижодида ҳам курашувчанлик руҳидаги битиклар юзага чиқди. Булар орасида Усмон Носир чиндан ҳам алоҳида ҳодиса эди.

Неъмат Тошпўлат ўзининг «Оташ қалбдан жўшқин сатрлар» номли мақоласида шундай ёзади:

– Усмон Носир Ватанни муқаддас деб биларди. Шу бебаҳо она диёр Ҳимоясига бир аскардек ҳозир у нозир эканлигини рўйи рост баён этарди. Унинг 1933 йилдаёқ ёзган «Мен ҳам бораман» сарлавҳали шеърини ўқиганда шоирнинг ўтли, жозибали, шиддатли, ҳаётга муҳаббат билан тўлган сатрларидан ва душманга нисбатан ғазабдор, ўткир сўзларидан ҳаяжонланасан киши.

Душман талвасада...
 Ўлим хавфи зўр.
 Истар чегарадан
 Отин солдирсин.
 Қўярмидик, жиндек
 Босиб ўтсин у,
 Қўярмидик, вайрон –
 Қилсин Московни

Қўярмидик, бизнинг
 Қонин тўксин у,
 Қўярмидик, омон
 Қора-маст ёвни!

Шоир табиати ва сийратигаги ғалаёнлар сира ҳам тинган эмас. У ҳатто 1935 йилда синглиси Насимага ёзган бағишлов шеърида («Насимага деганим») ҳам ўз ҳаётининг маслак-муддаосини очиқ ва юқори пафосларда айта олган эди:

Йўқ, ҳали ҳаммаси ўтганмас!
 Олдимда кутади имтиҳон –
 Мен оғир жангларда бўларман.
 Насиба! Бу кунги иссиқ қон
 О, балки тўкилу... ўларман...
 Олдимда кутади имтиҳон!

Ана шу нуқтада шоир ўзининг лирик ва жанговар поэзияда қанчалар моҳир эканини намоён этар экан, бадиият ва соддалик, муқаддас қасам ва унга собитлик тушунчаларини ёрқин рангларда чиза олади:

Ўйланиб, кўзингга қарасам,
 Иккита денгиздай кўринур...
 Насима! Ичаман рост қасам,

Оловдек ловилаб дил ёнур,
 Бахтлиман жангларга ярасам!

Камдан-кам шоирлар ижодида бу каби табиий ва қуйма, содда ҳамда қулоқдан кетмайдиган оҳанглари, юраккача борадиган ҳайқирик ва даъватларни учратиш мумкин:

Итоат эм!
 Агар сендан
 Ватан рози эмас бўлса,
 Ёрил, чақмоққа айлан сан,
 Ёрил! Майли, тамом ўлсам!

Усмон Носир ижодида оташин муҳаббат сатрлари қанчалар балқиб турмасин, ёрга ошиқлик Ватанга бўлган муҳаббат олдида ҳеч экани бот-бот кўзга ташланади. Шоирнинг 1934 йилда ёзилган «Монолог»ида шундай сатрлар бор:

– Бу шоир, – деб, енгил, – деб
 Асти ўйлама!
 Ўпган ўпичларим ҳақи,
 Ишонтирмаман.
 Агар дарқор бўлса ҳар чоқ,
 Чорласа Ватан.

Қўлёмаларимни ташлаб,
Шинель кияман.

Бу шунчаки баландпарвоз гаплар эмаски, шоир кейинги сатрларида ҳам ўз хатти-ҳаракатларини очик аёнлаштиради:

Уддасидан чиқолмасам
Аҳдимни, унда –
Браунингни қўлимга бер,
Қоп-қора тунда.
Ўз жазомни ўзим берай,
Азоб-ла ўлай...
Йўқ!.. Ҳамдам бўл, қўлимдан
тут,
Жангларга қирай!

Мисралардаги Браунинг сўзи сизга нотаниш туюлиши мумкин. Бу ўша даврда урф бўлган тўппонча русуми. Худди «Наган» каби.

Шоирнинг шеърларида турли кўплаб қурол русумларини учратиш мумкинлигига эътибор қаратсак, уларнинг аксари қўрбошилар ҳақидаги хотираларда ҳам тез-тез кўзга ташланишига гувоҳ бўламиз. Масалан, манбаларда келтирилишича, қўрбоши Иброҳимбекнинг шахсан ўзи доимо маузер, пистолетнинг парабелло тури, автоматик пистолетнинг браунинг номли тури, инглизча милтиғи ва немисча карабин (қисқа стволли милтиқ) билан қуролланиб юрар, Иброҳимбек ўзининг икки қиличини Афғонистонда Эгамберди ботир ва Ўтанбекларнинг шахсий жасоратлари учун совға қилган эди...

Дарвоқе, яна «Шарқ Лермонтови»га қайтсак. Ҳатто шоир Пушкинга атаб ёзган «Таъзим» шеърида ҳам жасорат ва мардлик саҳналарини расман чизади.

Эзгу озодлик-ла қонун
бирлашган,
Айрилмас бир тусда
жипслашган улар.
Содиқ қўллар тутган
ўтқир қиличлар,
Ватанни кўриқлар
жанговар аскар.

«Қуёш билан сўхбат» шеърида эса оғир ҳаётни бошдан кечирган халқ тимсолида ўзини қиличдек тик турган аскарга менгзар экан:

Мен ҳам гап билар бир
ёш йигитман –

Ки, яъни бир қиличдек аскар,
Менинг кучларим янграйдир.
Бунда ҳамон ҳар саҳар басар
– дея баралла айтади.

Усмон Носир нафақат жанговар шеърлар ёзиш, балки буюк сиймоларнинг бу хусусдаги асарларини ҳам тилимизга ўгиришда илғор эди. Абулқосим Фирдавсийнинг «Маҳмуд султон ҳақида» асаридаги қуйидаги сатрларни ўқиймиз:

Тўқидим олмиш минг
шарқироқ байтлар,
Барчасидан тарих
товши жаранглар.
Қиличдан, ханжардан,
ўқдан, камондан,
Қоплондан, зирокдан,
жангу тумондан...

Биз юқоридаги сатрларни бежиз тизиб келаётганимиз йўқ. Чунки бундай ёниқ шеърлар нафақат оддий халқни, балки давлат мулозимларининг ҳам эътиборини жиддий тортган эди. Шу сабабли 1935 йилда Ўзбекистон ёшлар комитетининг Марказий бюроси ва Ўзбекистон Халқ Комиссарлар Совет ҳузуридаги Радиолаштириш ва радиоэшиттириш комитетининг қарорига биноан, ёшлар ташкилотининг VII қурултойига бағишлаб, ватанпарварлик руҳи билан суғорилган оммабоп қўшиқларни яратиш учун танлов эълон қилинади.

Бундан кўзланган асосий мақсад армия руҳини кўтарувчи саф ва жанговар қўшиқларни яратиш, таржима қилиш эди. Бу танловга юзлаб қалам аҳли иштирок этади ва уларнинг шеърлари асосида яратилган қўшиқлар пешма-пеш ёшлар газетасида чоп этиб борилади.

Энг қизиғи, уларнинг орасида Миртемир билан Усмон Носир ҳам бор эди. Бу икки шоир нафақат танловнинг энг фаоллари, балки рус шоирлари ва композиторлари ҳамкорлигида яратилган кўплаб қўшиқларнинг таржимони сифатида ҳам тилга тушганди.

Хусусан, Усмон Носир томонидан И. Френкель сўзи, Эслер мусиқаси асосида яратилган «Коминтерн марши» шеърининг таржимаси қуйидагича бошланади:

Заводлар, турунлар
қатор сафларда,

Ҳужумга юринглар,
юринг, отланглар!
Олинг тўғри мўлжал,
йироқни кўринг,
Жангга, пролетар,
олднга юринг!

«Зарбдор комсомоллар марши» эса саф қўшиғи бўлиб, унинг нақароти шундай янграйди:

Олдингга, комсомол,
юр, яша, Ватан!
Фабрика- заводлар,
пахтакор далалар.
Бир, икки! Бир, икки, бир!
Салом сенга, меҳнат эли,
Биз, зарбдор комсомоллар!

С. Алимов сўзи, А. Александров мусиқаси билан басталанган «Партизанлар марши»да ҳам армияга катта куч ва мадад бахш этадиган сатрлар бор эди:

Тоғлар ошди, йўллар юрди,
Эй дивизия олға!
Душманларнинг таянч юрти –
Зўр денгизни олмоққа.
Порлатарди байроқларни
Яралардан оққан қон.
Юрди Аму партизани –
Кучли, абжир эскадрон.

В. Лебедев-Кумач сўзи, И. Дунавский мусиқаси билан янграйдиган «Шўх йигитлар марши» ҳам шоирнинг таржимаси орқали машҳур бўлди:

Душман агар ўт очиб
бизга қарши,
Шодлигимиз тарқини хоҳласа,
Биз борамиз янграгиб
енгув маршин,
Кўкракни юрт учун кериб роса.

Усмон Носирнинг навбатдаги таржимаси П. Ерман сўзи, Ю. Хайт мусиқаси билан ижро этилувчи «Авиация марши» бўлиб, унда ҳавода парвоз қилаётган пўлат қанотларнинг душманга олға ташланиши, рақибни қор қилмас лочинларнинг ҳайқириқлари янграйди:

Атомларни кўради кўзимиз,
Асбобимиз пўлат каби маҳкам.
Мамлакатга шудир
кескин сўзимиз:
Ёв юзланса ҳозирдирмиз биз ҳам!
Хуллас, биз билган ва ҳанузгача
унчалик теран англолмаган шоир

Усмон Носир Ватан тушунчасини ўз ҳаётида ҳар лаҳза юксак билди, унинг-чун қўлга қурол олиш, ёв билан жанг қилишни шарафлади. Афсуски, гуркираб келаётган истеъдод, таъбир жоиз бўлса, ўз куч ва салоҳияти билан қаттиқ ердан қаталаб чиқаётган бир гул илкис қаҳратонга дучор бўлди. Бу ёғи катта тарих.

У совуқ камераларда ҳам асло таслим бўлгани йўқ. Зулм ва хўрликлар асносида, ҳатто Берия ва Сталинга ҳам аризалар ёзди. Унинг кўплаб номалари ҳушёрлар томонидан ўша ернинг ўзида ахлат қутисига ташланса-да, мўжиза сабаб Москва етиб борганлари ҳам бўлди. Улардан бири: «ВКП(б) МК секретари Иосиф Виссарионович Сталинга шоир Носиров Усмондан

АРИЗА, – дея бошланади. Хатда шундай сатрлар ҳам бор:

– Мен 1912 йилда туғилганман,
болалар уйида, ВЛКСМ сафларида
тарбияланганман. Мен ўзимнинг
олтита шеърий тўпламимни, тўртта
шеърий асарларимни нашр этганман.
Пушкин, Лермонтов ижодидан
қилган таржималарим, ўз асарларим
сингари, бадиий таржима асарлар
орасида энг яхшилари ҳисобланади.

Маҳбуслиқда кечирганим уч йил
ичида ҳар қандай қийинчиликларга
қарамай, мен битта шеърий роман,
учта пьеса, қатор шеърлар тайёрладим.
Мен ижодий кучларга тўла
навқирон йигитман. Мен ҳаётга қайтишим,
Улуғ Ватанимнинг тўлақонли
фуқароси бўлишим керак!

Мен сиздан ёрдам сўрайман.
Имзо. 1940 й. 20 август.

Муддатни ўташ жойимнинг адреси:
Хабаровск ўлкаси, Магадан ш.
261/ 5-почта қутиси. 2-саноат корхонаси».

Ёзишмалардан аёнлашадигани, у сўнгги хатларида ҳам ўзининг навқирон ва кучга тўлалиги, Ватанининг тўла фуқароси сифатида яшашга ҳақли эканини баралла таъкидлайди.

Миллатнинг улуғ шоири аянчли тақдирни бошидан кечирганига қарамай, нафақат адабиётдаги сара лирик шеърлари, балки жанговар руҳ ва жангчи шоир қиёфасида ҳам тарихда қолди.

Катта лейтенант
Бобур ЭЛМУРОДОВ,
«Vatanparvar»

Из истории и многих летописных изданий известны множество фактов о битвах нашего великого предка Захириддина Мухаммада Бабура. После трагической гибели отца Умара Шейха Мирзы, будучи 12 летним юнцом он становится падишахом области Фергана. Но, несмотря на юный возраст, Бабур сразу же вник в государственные дела. С малых лет отец Бабура приставил к нему наставников, которые обучали его государственным делам и военному искусству.

собой, вместо цепей ремнями из сыромятной бычьей кожи; между каждой парой повозок ставят шесть-семь щитов; стрельцы становятся за повозки и щиты, стреляют из ружей...» А ещё у него были пушки «фаранги, казан и зарбзан», которых ещё не знала индийская земля. Эти орудия ему подарил иранский шах Исмаил Тахмасп в знак дружбы. Бабур в этой битве впервые использовал огнестрельное оружие и артиллерию. Это было своего рода передовой технологией в средневековой Индии. А приём «тулгана» был нестандартным и смелым решением Бабура, который сыграл решающую роль в этой судьбоносной битве. Этот приём очень умело использовал Мухаммед Шейбанихан, который в местечке Сарипул нанёс поражение Бабуру.

В последствии, оценив достоинства этого приёма, Бабур использовал его в битве за Кандагар, где он наносит сокрушительное поражение опытному Шахбеку-правителю Кандагара. Для обходного манёвра Бабур тщательно подбирал опытных и смелых воинов, привлекал только проверенных военных начальников. Они в конце концов и решили исход Панипатской битвы. Пока центр войск Ибрахима стал теснить авангард и центр войск Бабура, обходные отряды во главе храбрых воинов, обошли войска неприятеля и ударили им в тыл, и сражение завершилось полным разгромом войск противника.

История ещё не знала такого примера отваги и героизма, когда неприятель, имея восьмикратное преимущество, потерпел сокрушительное поражение. Обратимся к

НЕСТАНДАРТНЫЕ РЕШЕНИЯ БАБУРА В БИТВЕ ПРИ ПАНИПАТЕ

Последнее стало жизненной необходимостью все последующие годы, где бы он ни находился. Уже в 1499 году близ селения Хубан около Андижана юный полководец сошёлся на поле боя со своим бекком Ахмедом Танбалом, который вероломно вышел из подчинения и объявил падишахом младшего брата Бабура Джахангира Мирзу. Построив своё войско в классическом стиле из пяти частей, он нанёс чувствительное поражение опытному Ахмеду Танбалу.

Не достигнув ещё зрелого возраста, Бабур познавал горечь поражений и предательств. У него была заветная мечта воссоздать империю своего великого прадеда Амира Темура хотя бы в пределах Центральной Азии. Все его помыслы и дела были посвящены этому делу. Но этому делу не было суждено осуществиться. Под натиском Мухаммеда Шейбанихана он покинул пределы Центральной Азии и взоры свои обратил в Афганистан. С горсткой воинов в 1504 году Бабур овладевает Кабулом. Но он не останавливается на достигнутом, теперь его взоры были обращены в сторону Индии. В последующие годы полководец совершает пять походов к берегам Инда и Ганга. Здесь он пишет своё знаменитое рубаи:

*Я в жизни счастья не встречал,
с несчастьем связан стал.
Во всех делах – просчет,
я всем обязан стал.
Покинув родину свою,
побрел я в Индустан
И черною смолой стыда
навек измазан стал. (128)*

В 1526 году в апреле месяце он прибывает на берег реки Каче-Кут в шести переходах от Агры. Здесь Бабур проводит строевой смотр своего войска. Об этом есть сведения в

«Бабурнаме»: «Беки и казначеи, посланные к лодкам, доложили о численности людей, пришедших в войско. Больших и малых, хороших и плохих, нукеров и не нукеров было переписано двенадцать тысяч человек...» Если вы обратили внимание, автор говорит, что было переписано, это означает, что был проведён со всеми правилами военного времени.

Люди Бабура точно знали количество бойцов в войсках. Для чего это было необходимо полководцу? Во-первых, он знал точное число своих воинов, во-вторых, сколько оружия понадобится войскам, в-третьих, сколько провианта нужно для поддержания воинов, в-четвёртых, для правильного распределения сил и средств во время боя, в-пятых, чтобы достичь нужного результата. Это

было своего рода инновацией в военном искусстве. Очень большое внимание Бабур уделяет морально-психологическому состоянию своего войска. Когда он обходил ряды воинов всегда поднимал их боевой дух. После поражений от Мухаммеда Шейбанихана в Мавераннахре, Бабур делает правильные выводы и учится на своих ошибках. Теперь к каждой битве Бабур готовится тщательно, так как, по его мнению, в таких делах мелочей не бывает. Так он готовился к Панипатской битве: «На этой стоянке вышел приказ всем воинам доставить повозки – каждому в соответствии с его положением. Всего доставили семьсот повозок.

Устаду Али Кули было приказано, по обычаю румов, связать повозки между

«Бабурнаме»: «Наличное войско врага исчислялось в один лак (сто тысяч); слон и его эмиров насчитывалось, как говорили, около тысячи; казна оставшаяся от деда и отца была вся в его руках звонкою монетой...». Ни Александр Македонский, ни Юлий Цезарь, ни Чингизхан не могут похвалиться таким результатом. Гений Бабура заключается в том, что он умело использовал те ресурсы, которые были у него под рукой. В этой битве наш предок продемонстрировал роль инновационных технологий и нестандартных решений, которые определили судьбу всего государства. Эту битву можно сравнить лишь со Сталинградской битвой, которая определила весь ход Второй мировой войны и послужила началом конца фашистской Германии.

В результате этой битвы Бабур заложил и основал империю, которая простиралась от берегов Амударьи до берегов Бенгальского залива. Основанная Бабуром династия просуществовала порядка 336 лет и внесла существенный вклад в развитие не только индо-мусульманской культуры, но и мировой цивилизации в целом.

Тулкин САЙДАЛИЕВ,
доцент Академии МЧС
Республики Узбекистан,
подполковник в отставке.
Сухроб АБДУЛАМИДОВ,
курсант первого курса

HECH KIMNING
MUAMMOLI
VAZIYATLARGA
DUCH KELMASLIGI
KAFOLATLANMAGAN.
HAYOT FAQATGINA
O'YIN-KULGI
VA SHOD-
XURRAMLIKDAN
IBORAT EMAS.
GOHIDA, ORTIMDAN
MALOMAT
TOSHLARINI OTISHGA
INTILAYOTGAN
KIMSALARNING
ASL MAQSADI
NIMA EKANLIGIGA
O'YLANIB QOLAMAN.

ADOLAT

USTUNMI YOKI

ADOVAT?

Bir daqiqa ham g'uborga to'la, salbiy fikrlarini yon-atrofidagilarga sochishdan charchamaydigan kaslar, boshqalarning yutuqlaridan aslo quvonmaydi. Ular hasad qilishdan nariga o'tolmaydi. Adolatdan ko'ra, adovatni ustun hisoblashadi.

Har gal muammoli vaziyatlarga duch kelsam, rahmatli buvimning, senga yomonlikni ravo ko'rgan insonga ham yaxshilik bilan javob qaytar, degan gaplari qulog'im tagida yangraydi. G'am-anduh chekishdan tiyilib, bundan ham ayancli bo'lishi mumkin edi-ku, deya o'zimga taskin beraman. To'qson yoshni qarshilasa-da, biz abiralarning tarbiyasi bilan jiddiy shug'ullanishdan tolmaydigan Sanobar buvimni ko'p yodga olaman.

Ayriqliqdan so'ng ancha vaqt o'zimga kelolmadim. Hayot chorrahasida omadsizliklarga yuz tutsam, beminnat maslahatgo'y – buvimning endi oramizda yo'q ekanligiga taqaydigan bo'ldim. Shu sababmi, mudhish voqealardan uzoq yurishga odatlandim!

– Otamdan ham, onamdan ham erta ajralib, yetim qolganman. Urush tugaganini eshitgan zahotim, yo'qotib qo'ygan singlimni qidirishga tushganman, der edi Sanobar buvim. Chinakam qahramon ona

ekanligingizni, xuddi shu nomda sizga berilgan ko'krak nishonini qo'lga olib his etyapman. Aslida uch farzandni tuproqqa qo'yib, sabrilaracha mardonavor so'z aytay olishning o'zi – katta JASORAT. Bugun oramizda yo'qdir, ammo menda siz bilan bog'liq shirin xotiralar bor!

Tushkunlikka tushsam, yorqin kechinmalarimni qog'ozga tushirishni xush ko'raman. Aybim nimada edi, deya o'zimga savol beraman. Sinalmagan insonlarni yaqin do'st bilganimmi yoxud hammani ishonchli

sirdosh deb o'ylaganimmi? Ko'nglimni o'ksitishga urinma, adashasan. Baribir, dunyoga yorug' yuz bilan kulib boqaveraman, quvonch to'la ko'zdan yoshim to'ka olmasan. Ig'vo aralash kesatig' gaplaring o'zingga siylov. G'animlar daryosida oqib yuraver! Lekin, ba'zida, barchasidan to'yib ketaman. Ishonganlaring seni doim tashlab ketadi. Vafodor do'st qayda bor ekan, bo'lsa kim?

So'roq ostidagi javobsiz savollarimni qalbm tubiga yutishga harakat qilaman. Hol-ahvol so'rash o'rniga, gapni o'z dardlarini dasturxon qilish bilan boshlovchi muammolar girdobida qolgan shaxslarni tinglay turib, hayratdan yoqa ushlayman. Kurrayi zaminda kim baxtiyor va bearmon hayot kechirayotgan ekan?..

Inson yaralibdiki, ozgina e'tirofdan boshi ko'kka yetadi. Kichik baxtsizlik tufayli esa yuragida nafrat va alamzadalik hissi barq uradi!

...Qalamimni stol ustiga qo'yib, atrofga teran nigoh bilan boqaman. Tun pardasi ochilib, kun ham yorishayozdi. Ehtimol, yangi kunda meni ulkan muvaffaqiyatlar kutib turgandir?!

Ulug'bek SHAROBIDDINOV

✓ E'TIBOR

INSON QADRI

Inson qadrini ulug'lash, keksa avlod vakillarini qo'llab-quvvatlash, ko'makka muhtoj insonlarning holidan xabar olish azaldan xalqimizning go'zal qadriyatlaridan sanaladi. Shu jumladan, O'zbekiston Respublikasi mudofaasiga ko'maklashuvchi "Vatanparvar" tashkiloti xodimlari ushbu ezgu amalni o'zlarining burchi deb biladilar.

Qishning ayozli kunlarida "Vatanparvar" tashkiloti Qoraqalpog'iston Respublikasi kengashi jamoasi Nukus shahrida yashovchi Ikkinchi jahon urushi qatnashchisi Qadirboy ota Normanov holidan xabar oldi. Tashrifdan boshi ko'kka yetgan urush faxriysi mehmonlarga o'zining bolaligi, urushda kechgan xotiralari haqida so'zlab berdi. Otaxonning kayfiyati ko'tarilib, samimiy muloqot qilishi yig'ilganlarga quvonch bag'ishladi. Xayrlashish chog'ida Qadirboy ota Yaratgandan yurtimiz tinch va xalqimiz turmushi farovon bo'lishini so'rab, duo qildi.

So'ngra tashkilot xodimlari uzoq yillar harbiy sohada xizmat qilgan, hozirgi kunda nafaqada bo'lgan II guruh nogironi, zaxiradagi serjant Nukusboy Sultanmuratov xonadonida bo'ldilar. Suhbat davomida N. Sultanmuratov boshidan o'tgan va faoliyatida sodir bo'lgan qiziqarli, shu bilan birga, ta'sirli voqealarni so'zlab berdi. U, shuningdek, yo'qlovchilarga o'zining minnatdorigini bildirib, ushbu kutilmagan tashrifdan juda mamnunligini aytdi.

O'zbekiston Respublikasi mudofaasiga ko'maklashuvchi "Vatanparvar" tashkiloti matbuot xizmati

✓ PROKUROR SOATI

OLIS HUDUDLARDAGI UCHRASHUVLAR

Yurtimizda yoshlarga juda katta e'tibor qaratilib, keng imkoniyatlar yaratilmoqda. Ertangi kunimiz, kelajagimiz, istiqbolimiz egalari bo'lmish yoshlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ularning huquq va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, vatanparvarlik ruhida, yetuk, bilimli va salohiyatli shaxs sifatida tarbiyalash borasida tizimli islohotlar amalga oshirilmoqda.

o'shinish bo'yicha "Prokuror soat"lari o'tkazilmoqda.

Ana shunday tadbirlardan biri, Nukus harbiy prokurori tomonidan Mo'ynoq tumanida joylashgan 15-umumta'lim maktabida o'tkazilib, unda o'quvchi-yoshlarga Qurolli Kuchlar va sud-huquq tizimida olib borilayotgan islohotlar hamda yurtimizda bugungi kunda yoshlarga yaratilayotgan keng imkoniyatlar haqida huquqiy tushunchalar berildi.

"Prokuror soati" qiziqarli va savol-javoblarga boy tarzda o'tkazilib, o'quvchilar o'zlarini qiziqtirgan savollariga javob olishdi. Shuningdek, maktab o'quvchilariga vatanparvarlik, ona Vatanga sadoqat tuyg'ulari hamda huquqiy savodxonligini oshirishga doir kitoblar tarqatildi.

Adliya polkovnigi Shuhrat ZOIROV,
Nukus harbiy prokurori

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 20-iyuldagi qarorida avtomototransport vositalari haydovchilarini tayyorlash, qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini tashkil etishda yo'l-transport hodisasida birinchi yordam fanidan dars beruvchilar sifatida tibbiyot ixtisosligi bo'yicha oliy yoki o'rta maxsus ma'lumotga yoki "Shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish" bo'yicha instruktor (*paramedik*) malaka sertifikatiga ega bo'lgan shaxslar qabul qilinishi belgilangan.

"VATANPARVAR" TASHKILOTIDA PARAMEDIKLARNI TAYYORLASH YO'LGA QO'YILDI

Ushbu qaror ijrosini ta'minlash maqsadida, O'zbekiston Respublikasi mudofaasiga ko'maklashuvchi "Vatanparvar" tashkiloti Kadrlar malakasini oshirish va qayta tayyorlash markazi tomonidan nazariy mashg'ulotlarni olib boruvchi o'qituvchilarni "Shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish" bo'yicha paramediklikka qayta tayyorlash bo'yicha o'quv-moddiy negizi jihozlandi va tegishli litsenziya (*ruxsatnoma*) hujjatlari rasmiylashtirildi.

Joriy yilning 23-yanvaridan "Vatanparvar" tashkiloti Toshkent shahar kengashi tasarrufidagi o'quv muassasalarida faoliyat yuritayotgan o'qituvchilarni "Shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish" bo'yicha instruktor (*paramedik*)likka qayta tayyorlash o'quv jarayonlari boshlandi.

O'quv kursi mashg'ulotlari boshlanishi oldidan "Vatanparvar" tashkiloti Markaziy kengashi raisi Husan Botirov tinglovchilarga Kadrlar malakasini oshirish va qayta tayyorlash markazida yo'lga qo'yilayotgan ushbu tizim kelajakda o'zining ijobiy samarasini berishiga to'la ishonishini bildirdi va shu yo'nalishdagi o'zining taklif-mulohazalari bilan o'rtoqlashdi.

Ushbu o'quv kursida malaka oshirgan mutaxassislar kelgusida haydovchilik kasbini egallayotgan fuqarolarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish bo'yicha mashg'ulot o'tish huquqiga ega bo'ladilar.

O'zbekiston Respublikasi mudofaasiga ko'maklashuvchi "Vatanparvar" tashkiloti matbuot xizmati

BUNYODKORLIK

ZAMONAVIY, QULAY

IMKONIYATLAR

Mudofaa vazirligi hamda hududlardagi harbiy-ma'muriy sektorlar bilan hamkorlikda harbiy shaharchalarning infratuzilmasini yanada takomillashtirish, zamonaviy ko'rinishga keltirish bo'yicha qator loyihalar ishlab chiqilib, amaliyotga tatbiq etilmoqda.

Xususan, Sharqiy harbiy okrug qo'shinlaridagi Farg'ona desantchilar harbiy qismida yurt posbonlariga o'quv binosi hamda artilleriyachilar harbiy qismi oshxonasi zamonaviy ko'rinishga keltirilib, foydalanishga topshirildi.

O'quv binosi harbiy xizmatchilarning nazariy bilimlarini mustahkamlash uchun barcha shart-sharoitlarga ega bo'lib, o'ndan ortiq o'quv xonalari so'nggi rusumdagi kompyuter jihozlari hamda zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlangan. Bu esa harbiy xizmatchilarning bilim va ko'nikmalarini oshirishda katta ahamiyat kasb etadi.

Mazkur binolarning tantanali ochilish marosimida Sharqiy harbiy okrug qo'shinlari qo'mondoni polkovnik Lutfulla Buzrukov, harbiy xizmatchilar, Qurolli Kuchlar faxriylari, Yoshlar ittifoqining Farg'ona viloyati kengashi, jamoatchilik kengashi vakillari ishtirok etdi.

Tadbirida so'zga chiqqanlar harbiy xizmatchilarga yaratilayotgan bunday imkoniyatlardan mamnun ekanligini ta'kidlab o'tdi. Ramziy tasmlar kesilgandan so'ng tadbir ishtirokchilari zamon talablariga to'la javob beradigan o'quv xonalari va zamonaviy oshxona bilan yaqindan tanishdi.

Sharqiy harbiy okrug matbuot xizmati

ILM O'CHOG'I

HARBIY QISMGA ZIYO ULASHAYOTGAN KUTUBXONA

Bugungi kunda respublikamizning turli hududlarida joylashgan barcha harbiy qismlarni bemaol ma'naviyat va ma'rifat o'chog'i deb atash mumkin. Negaki, har bir harbiy qismda minglab kitoblar jamlanmasiga ega kutubxonalar xizmat ko'rsatib kelmoqda. Bu kabi ziyo o'choqlari nafaqat harbiy xizmatchilar, balki ularning oila a'zolari, harbiy qismlarga tashrif buyuruvchi har bir hamyurtimizga ma'naviyat va ma'rifat ulashuvchi sevimli maskanlarga aylanib ulgurdi.

Sharqiy harbiy okrugning Andijon garnizonida joylashgan harbiy qism ana shunday ziyo maskanlaridan biridir. O'z fondida 60 mingdan (*shulardan 49 mingga elektron*) ortiq badiiy, ilmiy kitobga ega bo'lgan harbiy qism kutubxonasida "Vatanparvarlik oyligi" davomida qator tadbirlar tashkillashtirildi.

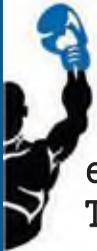
Ziyo maskani harbiy xizmatchilardan tashqari ularning oila a'zolariga ham xizmat ko'rsatib, yosh kitobxonlarga Amir Temur, Jaloliddin Manguberdi, Zahiriddin Muhammad Bobur kabi sarkardalar va O'zbekiston tarixiga oid adabiyotlarni o'rganishni keng targ'ib qilib kelmoqda.

"Vatanparvarlik oyligi" davomida Abdulla Qodiriy, Xudoyberdi To'xtaboyev, Tohir Malik, Muhammad Yusuf kabi adiblarning ijodiy kechalari o'tkazildi. O'zbek va jahon adabiyotining durdona asarlarini mutolaa qilish bo'yicha kitobxonlar o'rtasida turli bellashuvlarning g'oliblari aniqlandi. Bolajonlar ishtirokida esa "Men sevgan ertak qahramonlari" hamda yosh bilimdonlar ko'rik-tanlovi bayramona ko'rinishda Vatan himoyachilari e'tiboriga havola qilindi.

Kutubxonada "Armiya davlat tayanchi, tinchlik kafolati" mavzusida ko'rgazmali tadbir tashkillashtirilib, kitobxonlar to'garagiga a'zo bo'lgan bolajonlar, harbiy xizmatchilar uchun shu mavzuga oid yangi asarlar taqdim qilindi. Faol bo'lgan kitobxonlar harbiy qism qo'mondonligi tomonidan e'tirof etildi.

Kichik serjant Ixtiyor MAMAJONOV
Andijon garnizoni

Xalqaro boks assotsiatsiyasi (IBA) 2022-yil yakunlari bo'yicha e'lon qilgan reyting natijalariga ko'ra, O'zbekiston 135 ta davlat orasida 2-o'rinda qayd etilgandi. Yoshlarimiz aka va opalarining izidan borib, Tailandda o'tkazilayotgan Osiyo chempionatida ajoyib muvaffaqiyatlarga erishgan holda o'zbek boksining nufuzini yanada oshirishdi.

XUSH AN'ANA DAVOM ETADI

Avvalo shuni ta'kidlash joiz, tarkibidan Mudofaa vazirligi Oliy sport natijalarini rivojlantirish markazi (MVSM) vakillari ham o'rin olgan yurtimiz terma jamoasi o'tgan yili kattalar o'rtasidagi qit'a chempionatida 5 ta oltin medalga ega bo'lib, erkaklar o'rtasida umumjamoa hisobida 1-o'ringa ko'tarilgandi. Ammo bokschi qizlarimizning bu borada Qozog'iston vakillaridan medallar jamg'arishda ortda qolishi umumiy natijaga ham ta'sir ko'rsatdi va O'zbekiston 135 ta davlat orasida 37 ming 600 ochko jamg'argan holda 2-o'rindan joy oldi. Albatta, ushbu reyting jadvali hozirlanishida bokschilarning jahon chempionati, Xalqaro boks assotsiatsiyasi tizimidagi nufuzli musobaqalarda ko'rsatgan natijalari ham inobatga olingan. Mazkur reytingning 3-pog'onasini 36 ming 300 ochko jamg'argan Hindiston

bokschilari band etgan bo'lsa, keyingi o'rinlarni AQSh, Turkiya va Meksika vakillari egalladi.

Yana shuni ta'kidlash joiz, ushbu reyting faqat kattalar terma jamoalarining natijalari asosida ishlab chiqilgan. Agarki, turli yosh toifalaridagi terma jamoalarning jahon va qit'a chempionatlaridagi natijalari ham umumiy reytingga qo'shilganda, so'zsiz, O'zbekiston boks jamoasi yagona yetakchiga aylanardi. Chunki yurtimiz o'smir bokschilari o'tgan mavsumgi qit'a va jahon chempionatlari hamda boshqa xalqaro turnirlarda doimiy tarzda yetakchilik qilishdi. Shuningdek, yoshlar terma jamoamiz ham 2022-yilgi musobaqalarda ajoyib yutuqlarga erishdi. Jumladan, Ispaniyada yoshlar o'rtasida o'tkazilgan jahon chempionatida vakillarimiz 5 ta oltin, 3 ta kumush va 2 ta bronza, jami 10 ta medalga sazovor bo'lgan va O'zbekiston umumjamoa hisobida 1-o'rinni egallagandi.

Yosh bokschilarimiz 2023-yilgi mavsumni ham ko'tarinki ruhda boshlashdi va xush an'anani davom ettirmoqda. Shu kunlarda Tailand poytaxti Bangkok shahrida 22 yoshgacha bo'lgan bokschi o'rtasida qit'a chempionati o'tkazilmoqda. 30 ga yaqin davlatning mahoratli yosh charm qo'lqop ustalari ishtirok etayotgan qit'a birinchiligiga yurtimizning 13 nafar o'g'il va 11 nafar qiz bokschilari borgandi. Eslatib o'tamiz, o'tgan yil yanvar oyida Toshkentda o'tkazilgan yoshlar o'rtasidagi qit'a chempionatida mamlakatimiz vakillari eng ko'p sovringa egalik qilib, umumjamoa hisobida birinchi o'rinni egallagandi. Bu yil ham chempionat yakuniga yetmasdan turib, 20 nafar vakilimiz sovrindorlar safidan joy olishi ma'lum bo'ldi. Xususan, yarim final janglarida ishtirok etgan 10 nafar bokschi qizimizdan 8 nafari yana

g'alabaga erishib, final yo'llanmasini qo'lga kiritdi va kamida kumush medalni naqd qilishdi. Yarim finalda omadi chopmagan Sahobot Husanova va Ziyoda Yarasheva bronza medali bilan kifoyalandi.

Yarim finalgacha muvaffaqiyatli yetib kelgan 11 nafar yigitlarimizdan esa bir nafari (Muhammadqodir Mamiyjonov) imkoniyatni boy berib, bronza medali bilan kifoyalandi. 10 nafar bokschimiz, ya'ni Shodiyor Meliq'oziyev (-48 kg), Dilshod Abdumurodov (-60 kg), Shahboz Yunusaliyev (-63,5 kg), Bekzod Hamidov (-67 kg), Nurislom Ismoilov (-71 kg), A'loxon Abdullayev (-75 kg), Jasurbek Yo'ldoshev (-80 kg), Shohjahon Abdullayev (-86 kg), Nusrat Tohirov (-92 kg) va Jahongir Zokirov (+92 kg) yarim finalda ham g'alaba qozondi va O'zbekiston erkaklar terma jamoasi eng ko'p final yo'llanmasiga ega bo'ldi.

DZYUDO

PUXTA HOZIRLIK

Tarkibida Mudofaa vazirligi Oliy sport natijalarini rivojlantirish markazi (MVSM) yetakchi polvonlari ham bo'lgan dzyudo bo'yicha O'zbekiston terma jamoasi joriy yilning dastlabki Gran-pri turnirida qatnashish uchun Portugaliyaga jo'nab ketdi.

Ilias Iliadis boshchiligidagi dzyudo bo'yicha O'zbekiston terma jamoasi bu yilgi mavsumning ilk yirik turniriga tayyorgarlikni Avstriyada olib bordi. Mitterzill shahrida tashkil etilgan mazkur xalqaro o'quv-mashg'ulot yig'inida dunyoning turli chekkalaridan tashrif buyurgan 600 nafardan ortiq sportchi ishtirok etdi. O'zbekiston terma jamoasi murabbiylar shtabi mazkur yig'in uchun 22 nafar sportchini jalb qildi. Tajribali polvonlar qatori yoshlarga ham imkon berilib, ularning mahoratlari mavsum oldidan yana bir bor ko'rikdan o'tkazildi.

Terma jamoa 16-yanvar kuni Toshkentga qaytib keldi va o'quv mashg'ulotlarini davom ettirdi. Unda asosiy e'tibor sportchilarning jismoniy tayyorgarligini kuchaytirishga qaratildi. Atletlarga kerakli yuklamalar berib borildi. Toshkent shahridagi terma jamoa bazasida olib borilgan mazkur yig'in dzyudochilarimiz uchun Portugaliyada tashkil etiladigan

mavsumning birinchi yirik musobaqasiga tayyorgarlik vazifasini ham o'tadi. O'z navbatida, terma jamoamiz murabbiylar shtabi Almada shahrida o'tkaziladigan Gran-pri turnirida qatnashuvchi tarkibni ham aniqlab olishda muayyan qarorga kelishdi. Dzyudochilarimizni oldinda Parij "Katta dubulg'a" musobaqasi ham kutib turgani bois terma jamoamiz murabbiylari Portugaliyadagi turnir uchun asosan ikkinchi tarkib vakillarini tanlab olishdi. Sardor Nurillayev (-66 kg), Sharofiddin Boltaboyev (-81 kg), Davlat Bobonov (-90 kg, MVSM), Muzaffarbek To'raboyev (-100 kg, MVSM), Alisher Yusupov (+100 kg), Shohruh Baxtiyrov (+100 kg, MVSM), Diyora Keldiyorova (-52 kg, MVSM), Gulnoza Matniyazova (-70 kg, MVSM) kabi bir qator yetakchi dzyudochilarimiz Portugaliyaga bormadi. Ular 5-fevral kuni

boshlanadigan Parij (Fransiya) "Katta dubulg'a" musobaqasiga hozirlik ko'rishyapti.

27-29 yanvar kunlari Portugaliyaning Almada shahrida o'tkaziladigan Gran-pri turnirida jahonning 80 ga yaqin mamlakatidan tashrif buyuradigan polvonlar medallar qatori Olimpiada reyting

ochkolari uchun ham kurash olib borishadi. O'zbekiston terma jamoasi ushbu turnirga quyidagi tarkibda yo'l oldi:

ERKAKLAR:

-60 kg: Dilshodbek Baratov (MVSM)
-60 kg: Kamoliddin Baxtiyrov (MVSM)
-66 kg: Bobur Vajiyev
-73 kg: Shahram Ahadov
-73 kg: Obidxon No'monov
-81 kg: Muso Sobirov
-90 kg: Jahongir Mamatrahimov

AYOLLAR:

-48 kg: Halimajon Qurbonova
-52 kg: Sita Qadamboyeva
-57 kg: Shukurjon Aminova (MVSM)
-57 kg: Nilufar Ermaganbetova
-70 kg: Shohista Nazarova
-78 kg: Irisxon Qurbonboyeva (MVSM)

CHEMPIONAT

Mohir badmintonchilar bellashuvi

20-23-yanvar kunlari Toshkent shahar badminton markazida O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari tashkil etilganining 31 yilligi munosabati bilan Mudofaa va Favqulodda vaziyatlar vazirliklari hamda Davlat bojxona qo'mitasi harbiy xizmatchilari o'rtasida mamlakat chempionati o'tkazildi.

Shaxsiy va jamoaviy birinchilik uchun badminton kortlarida juftliklar hamda aralash juftliklar o'zaro kurash olib bordi. Unga ko'ra Tuyg'un Tojiyev - Faxriddin Xusanov erkaklar juftligida, Barno Irmatova - Feruza Ismoilova ayollar juftligida, Faxriddin Xusanov - Barno Irmatova (barchasi Mudofaa vazirligidan) aralash juftlikda birinchi o'rinni egalladi.

Chempionat yakuniga ko'ra, juftliklar (erkaklar va ayollar) hamda aralash juftliklar bo'yicha eng yaxshi natijalarni Mudofaa vazirligi sharafini himoya qilgan harbiy xizmatchilar qo'lga kiritdi. Jami to'qqizta sovrinli o'rinning oltitasi aynan ularga tegishli bo'ldi.

Buning natijasida jamoaviy ko'rsatkichlar bo'yicha ham g'oliblik Mudofaa vazirligi badmintonchilariga nasib etdi. Favqulodda vaziyatlar vazirliklari hamda Davlat bojxona qo'mitasi jamoalari mos ravishda ikkinchi va uchinchi o'rirlarga loyiq topildi.

Rasul JUMAYEV,
«Vatanparvar»

A. RO'ZIBOYEV

ХУРЛИК

(воқеий қисса)

ФИДОЙИЛАРИ

(Давоми. Боши ўтган сонларда)

ЖАЗАВАГА ТУШГАН ЖАЛЛОДЛАР

Тўрт босқинчи тўда олдига етиб борганида борлиқни оппоқ қор қоплаган, жангарилар палатка ичида жон сақларди. Узоқдан ёруғликни кўрган тўда босқинчилари қуrollари шай ҳолда уларни қарши олди.

– Нима учун хабар бермай сўқмоқ йўлдан келяпсизлар? – бедор турган Саид уларни қовоқ уйиб қарши олди. – Биз сенларни машина йўли томондан кутаётгандик. Йигитлар ўқ узганда нима бўларди? Амирга машина зарур. Бундан чиқди қўлларингдан ҳеч бир иш келмаган, шундайми?

– Қўлимиздан келганича ҳаракат қилдик, лекин...

– Бу баҳоналарингни амирга тушунтирасанлар, сенларни кутяпти, – дўнгпешананинг сўзини бўлди Саид.

Хумкалла Руслан билан дўнгпешана амир ётган палаткага кирди. Ўзини тетик тутишга ҳаракат қилаётган «Абдуллоҳ»нинг ранги оқариб кетган, оғир нафас оларди.

– Нима гап? – ортиқча сўз айтишга ҳоли йўқ бадқовоқ амир икки жангарига ўқдек нигоҳини тикди.

– Машинада жарроҳ олиб келаётгандик, йўл ёмонлиги учун машинамиз пастга тушиб кетди. Оғир жароҳатланган дўхтирдан воз кечишга тўғри келди, – ахборот бера бошлади дўнгпешана. – Автоулов топиш учун дам олиш зонасига қайтдик. Кутилмаганда зонага машинада ички ишлар ходимлари келди.

– Исковичларни жойида итдек отиб ташладим, – шеригининг сўзини ғурур билан давом эттирди хумкалла.

– Отдик! – титраб кетди амир. – Яшириниш ўрнига нима учун отдинг, аҳмоқ?! Ўша ердаги дачага боришимиз зарур эди-ку. Биз ҳақимизда ҳеч ким билмаслиги керак эди.

– Амир, сизга ортиқча ҳаракатланиш, асабийлашиш мумкин эмас, – унинг назоратида турган Саид тинчлантирди «Абдуллоҳ»ни.

– Жавоб берларинг? – икки жангарига қараб баттар ўшқирди қорнидаги оғриқдан башараси бужмайган амир. – Улуғ вазифага путур етказган ўлимга маҳқум!

– Биз ҳақимизда юқорига хабар етиб борибди, – жавоб қайтарди дўнгпешана. – Ҳозир дам олиш зонасини ҳарбийлар босган бўлиши керак.

– Қаердан... қаердан билдинг? – қўллари титраб, юзи кўкариб кетди «Абдуллоҳ»нинг.

– Ментларнинг машинасидаги рация хабаридан.

– Нима?... – турган жойида қотиб қолди Саид. – Биз ҳақимизда ким етказган бўлиши мумкин? Ўрмончи билан дўхтирни тинчитган бўлсаларинг, яна кимдан гумон қилишимиз керак?

– Нима, орамизда ҳали хоин борми? – ўрндан туришга ҳаракат қилди «Абдуллоҳ».

– Ким у, ким бўлиши мумкин?!

– Орамизда сотқин йўқлиги аниқ, мен бунга юз фоиз қафолат бераман, – амирга ишонч билан юзланди Саид. – Улуғ ишга сафарбар этилганларнинг барчаси ҳар томонлама синовдан ўтган йигитлар. Балки, овчиларнинг шериги бўлгандир. Тоғлар улар учун она уйидек гап. Ўша куни кўз илғамас жойда бизни кузатиб турган. Кейин бошқа йўллар орқали пастга тушиб, биз ҳақимизда хабар берган.

– Бундан чиқди турган жойимиз ҳам хавфли, – чуқур хўрсиниб, кўзларини юмди «Абдуллоҳ». Шу аснода у нималарнидир режа қилмоқда эди. – Тонг отиши билан вертолётларда ҳарбийлар бизни излашга тушади. Қандай маслаҳат берасан, Саид?

– Менимча, ҳозироқ бу ерни тарк этиш зарур. Тоғларга чиқиб кетсак, изимизни қор кўмиб ташлайди. У ёғи Қирғизистонми, Тожикистонми, чегарадан ўтиб олсак бўлгани. Ҳарқалай Ўзбекистондан кўра хавфсизроқ. Бизни қўллайдиган танишлар ҳам бор. Илкимиздаги мажбуриятни бажаришга қайта уриниб кўрсак бўлади.

– Режанг менга маъқул. Аммо йўл машаққатига йигитларнинг кучи етармикан?

– Беҳудага ўлиб кетишни истамаса, бор кучини ишга солади.

– Унда барчасини чақир, – амир куч ва иродасини йиғиб, ўзини тетик тутишга ҳаракат қиларди.

Совуқда жунжикиб турган нажотсиз жангарилар амирнинг палаткаси ёнига йиғилди.

– Биродарлар, биламан, ҳаммангиз Аллоҳ йўлидаги улуғ мақсадга эришиш ниятида ҳар қандай қийинчиликка чидайсиз. Саид сизларга вазиятни тушинтиради, тезда йўлга ҳозирланинг! Бу ерда фақат мен қоламан, сизларга омад тилаб тураман.

– Амир, бу нима деганингиз, сизни қандай қилиб бўлса ҳам олиб кетамиз.

– Йўқ, Саид, йигитларни олиб, зудлик ила йўлга туш! Балки, омадим келса...

– Унда Халил билан яна бир йигит сиз билан қолади. Палаткаларни қор қоплаган, юқоридан кўзга ташланмайди. Насиб этса кўришамиз.

– Йигитлар «анави»ндан чекиб олсин, куч бўлади...

– Хўп бўлади, амир... Кўришгунча...

Совуқда қотиб жон бериш ёхуд тинчлик посбонлари қўлида итдек ўлим топишдан кўра қочиш афзал эканини англаб етган аламзада жаллодлар қор ёғиб турган бир паллада йўлга отланди. Тун бўлишига қарамай, атрофни буркаган оппоқ қор ёруғида орқасида залварли юк билан оғир қадам ташлаётган жангарилар қандай қисмат кутаётганини билмасди. Йўл бошловчи такадек олдинда кетаётган Саид йўлга тушишдан аввал мақсад ва хавфсизлик борасида босқинчиларга «лекция» ўқигани сабаб ортига ўгирилмас, ора-сирада қўлидаги харитага ёруғлик тутиб, қараб кўяр ва йўлда давом этарди.

Жангарилар юқорига кўтарилгани сари қор тезлашиб, изғирин кучайди. Шамол ара-

лаш ёғаётган қор босқинчиларнинг юз-кўзига урилар, қадам ташлашга йўл бермасди. Улар интилаётган довлонлар ҳали олисда бўлиб, тонгга қадар юрганга ҳам мақсадига ета олмаслиги кўриниб турарди. Катта пулу ваъдалар эвазига жаллодликка ёлланган бу малъунлар айна фурсатда фақат жонини асраш ҳақида ўйлар, аламидан юраги ёнарди. Важоҳат билан йўлга чиққан қотиллар узоқ юрмай қадами сустлаша бошлади.

– Биродарлар, озгина нафас ростлайлик, – босқинчилардан бирининг бўғиқ овози эшитилди.

– Тўғри, озроқ дам олмасак бўлмайди, – унинг фикрига қўшилди ёнидагиси.

Хабар бири биридан ўтиб, шамол увиллаб турган қорбўронда қаддини хиёл эгганча олдинга қараб интилаётган Саидга етиб борди.

– Майли, фақат беш дақиқа, – шерикларининг қарорига кўнди у.

– Яна қанча йўл босамиз? – бир жойга тўпланиб, йўл муҳокамасини қилаётган жангарилардан бири Саиддан сўради.

– Тик довлондан ошиб ўтолсак, эллик-олтмиш километр, айланма йўллар билан юрсак, юз километрдан ошади.

– Энг яқин давлат чегарасининг масофаси шуми?

– Шу!

Унинг жавобидан йўл машаққатида ҳансираб турган босқинчиларнинг нафаслари ичига тушиб кетди.

– Бу муқаррар ўлим дегани-ку! – кимларнидир бўралаб сўқди хумкалла Руслан. – Менимча, вазифани бажарган тақдиримизда ҳам ортга қайтишимизни истамаган юқоридагилар. Истаганида бу вазифани октябрь ойида бажарган бўлардик.

– Тилингни тий! – уни жеркиб берди Саид.

– Катта амирларни оғзинга олма!

– Нима қиласан, отиб ташлайсанми? – овозини янада балан қилди хумкалла.

– Сен ўлдирдинг нима-ю, совуқда қотиб, тоғдаги қашқирларга ем бўлдик нима!

– Гапида жон бор, – унинг гапини қувватлади ёнидаги жангари. – Дастлаб катта амирлар бизга бошқача ваъда берганди. Тоғда керакли одамлар кутиб олиб, дачага жойлаштириши, муаммоларга ёрдам бериши керак эди. Йўлга чиққанимиздан кейин уларнинг фикри ўзгарди, янги хабар келди, ҳамма вазифани ўзимиз бажаришимиз буюрилди.

– Саид, шу масофани эсон-омон босиб ўтишимизга ўзинг ишонсанми? – сўради дўнгпешана.

– Худо билади, ҳаво яхши бўлганда, балки...

– Унда беҳуда ўлиб кетишимиздан маъно йўқ, бу қорда тонг отгунча ўн чақирим ҳам юра олмаймиз. Яхшиси, бизни дам олиш зонаси томон бошла. Ҳозир ҳарбийлар у ерларни ағдар-тўнтар қилиб, бизнинг йўқлигимизга ишонч ҳосил қилган. Эртага тоғлардан излашга тушади. Эрталабгача етиб борсак, сездирмай, биз учун тайёрланган дачаларга беркинамиз. Уёғи Аллоҳдан.

– Ҳақ гап, – бирин-кетин унинг фикрини маъқуллади жаллодлар. – Ўлсак ҳам бизга қарши чиққанлар билан жанг қилиб ўламиз.

– Ҳа, кофирларни ўлдириб, у дунёга савоб билан, шаҳидлик мақомида кетамиз.

– Яхши! – кўпчиликка бас кела олмаслигини англаб етган Саид уларнинг қарорига бош эгди...

(Давоми кейинги сонда)

1912–1913 йилларда содир бўлган болқон урушида сербия ҳарбий авиацияси дастлабки жиддий жанговар синовдан ўтказилган ва Бунинг натижасида бу мамлакат самолётлардан ҳарбий мақсадларда фойдаланган дунёдаги бешинчи давлатга айланган. Янги техниканинг катта имкониятларга эгаллигига юқори баҳо берган сербия армияси бош штаби бошлиғи 1912 йилнинг 24 декабрида ҳарбий ҳаво кучлари (ХХК) штабини ташкил қилиш тўғрисидаги буйруқни имзолаган. Ҳозирда ҳам айнан шу кун сербия ХХКнинг касб байрами сифатида нишонланади.

Ҳозирги вақтга келиб Ҳарбий ҳаво кучлари ва Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари (ХХМҚ) мамлакат армиясининг алоҳида тури сифатида бирлаштирилган бўлиб, шахсий таркибининг умумий сони 5 минг кишини ташкил этади. Бу турдаги қўшинлар зиммасига ҳаво бўшлиқларини назорат қилиб бориш, мамлакат ҳудудини ҳаво ҳужумидан мудофаа қилиш, қўшинлар ва моддий воситаларни тегишли жойларга етказиш, бошқа турдаги қўшинларни авиацион қўллаб-қувватлаш, ҳаво разведкаси, қидирув-қутқарув операцияларини амалга ошириш, давлат хизматлари ва идораларига ёрдам бериш сингари вазифалар юкланган.

Ташкилий жиҳатдан ХХК ва ХХМҚ таркибига бошқарув штаби, иккита авиация бригадаси, зенит-ракета ва радиотехника бригадалари, алоҳида алоқа батальони, алоҳида муҳандислик батальони, радиоэлектрон разведка маркази, синов маркази ва авиатаъмирлаш заводи ҳамда авиация тиббиёт институти кирди. Хусусан, бригадалар авиация ва вертолёт эскадрильялари, радиотехника батальонлари ёки зенит-ракета дивизионлари, шунингдек, техник хизмат кўрсатиш, фронт орти таъминоти ва қўриқлаш бўлинмаларидан таркиб

ВЕНГ

Миг-29 типидagi қирувчи (14 та), маҳаллий мутахассислар томонидан яратилган «Орао» типидagi қирувчи-бомбардимончи (26 та), «Супер Галев» типидagi ўқув-жанговар штурмчи (19 та) самолётлар, Ми-35М ва Ми-24 типидagi зарбдор (6 та), Ми-8/17 типидagi жанговар таъминот (12 та) вертолётлари, шунингдек, Хитойда ишлаб чиқарилган СН-92А типидagi кўп мақсадли УУАлар ташкил этади.

Ҳарбий авиация паркиннинг жорий ҳолати мавжуд ҳарбий техника воситаларини таъмирлаш, шунингдек, янги намунадаги авиация техникасини харид қилиш ҳисобига мунтазам равишда яхшиланиб бормоқда. Хусусан, 2021 йилда МиГ-29 типидagi ўнта қирувчи самолётни модернизациялаш ишлари якунига етказилди, ҳарбий-техник ҳамкорлик доирасида Беларусдан яна 4 та шу типдаги самолёт олинган. Бунинг натижасида МиГ-21 типидagi барча эскирган қирувчи самолётлар ХХК жанговар таркибидан чиқарилган. Бундан

топган тактик қўшилма ҳисобланади. Авиация бригадалари таркибига 8 та эскадрилья, шу жумладан, қирувчи-бомбардимончи, қирувчи, разведкачи, транспорт, ўқув ва 3 та вертолёт эскадрильяси киритилган.

Ҳозирги вақтга келиб сербия ХХК тасарруфида 84 та жанговар самолёт, 66 та жанговар вертолёт, 35 та ёрдамчи авиация самолёти ҳамда 6 та учувчисиз учиш аппарати (УУА) бор. Бу турдаги қўшинларнинг жанговар қудрати асосини Россияда ишлаб чиқарилган

ташқари, 2025 йил охиригача «Орао» типидagi қирувчи-бомбардимончи самолётлардан 12 тасини чуқур модернизациялаш кўзда тутилган. Шунингдек, жорий йил охиригача «Ласта В-54» деб номланган янги ўқув-жанговар самолётни сертификациялаш ишларини якунлаш ҳам режалаштирилган. Мазкур жанговар восита маҳаллий «Утва» авиасозлик корхонаси мутахассислари томонидан яратилган бўлиб, максимал кўтарилыш оғирлиги 1 450 кг.ни ташкил этади. Самолётнинг иккита ташқи илгичига 7,62 ёки 12,7 мм.ли пулемётлар жойлаштирилган контейнерлар, 57 мм.ли бошқарилмайдиган ракеталарни ишга тушириш қурилмалари ёхуд оғирлиги 100 кг.гача бўлган бомбалар жойлаштирилиши мумкин.

Зенит-ракета бригадаси (ЗРБ) аҳоли пунктлари ва ҳарбий объектларни ҳаво ҳужумидан мудофаа қилиш, шунингдек, душман томонидан ҳаво разведкаси олиб борилишига тўсқинлик қилиш учун мўлжалланган. Бригада таркибига иккита зенит-ракета ва учта ўзиюроқ зенит-ракета дивизиони киритилган. ЗРБ тасарруфида С-125М «Нева-М» ва «Куб-М» типидagi зенит-ракета комплекслари бор. 2020 йилда Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари Россияда ишлаб чиқарилган «Панцирь-С1» типидagi зенит ракета-тўп комплекслари (6 та) билан таъминланди, бу эса мамлакат ҳудудидаги муҳим объектларни ҳаво ҳужумидан ҳимоялаш имкониятларини анча оширди.

ХХКнинг радиотехника бригадаси мамлакат ҳудудининг ҳаво бўшлиқларини назорат қилиб бориш, ҳаво ҳужуми ва ракетага қарши мудофаа-ни ташкил қилиш мақсадида бу бордаги маълумотларни ХХК ва ХХМ қўмондонлик

пунктларига ўз вақтида етказиб бериш учун мўлжалланган. Ташкилий жиҳатдан мазкур бригада таркибидан штаб, 2 та радиотехника батальони ҳамда таъмирлаш ротаси жой олган.

Авиация-тиббиёт институти барча йўналишлар бўйича авиация тиббиётини ривожлантириш, шахсий таркибининг тиббий тайёргарлигини амалга ошириш, учувчи ва парашютчиларни танлашда уларни тиббий кўриқдан ўтказиш, шунингдек, турли профилактик тадбирлар, биринчи тиббий ёрдам ва стационар даволашни ташкил қилиш ва ўтказишга мўлжалланган.

ХХКнинг учувчи ва техник ходимлар, шунингдек, ХХМҚ учун мутахассислар тайёрлаш Белград шаҳрида жойлашган Ҳарбий академия базасида амалга оширилади. Учувчилар тайёрлашнинг дастлабки босқичида маҳаллий мутахассислар томонидан яратилган «Ласта-95» ва «Утва-75» типидagi ўқув-машқ самолётларидан фойдаланилади. Кейинчалик курсантлар «Супер Галев» типидagi ўқув-жанговар самолётларда ўз билим ва кўникмаларини янада такомиллаштирадilar.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, ҳозирги даврда сербия раҳбарияти миллий армияни замон талаблари асосида такомиллаштириб боришга жиддий эътибор қаратмоқда. Бунда ХХК ва ХХМҚни қурол ҳамда жанговар техниканинг замонавий намуналари билан таъминлаш устувор йўналишлардан бири сифатида белгиланган.

Семизлик инсоннинг жисмоний имкониятларини чеклайди. Шунинг учун ҳам ҳарбий хизматчиларнинг семириши мақсадга мувофиқ эмас. Жисмоний тайёргарлик машғулотида кўрсаткичларингиз пасайиб кетгани сизни ташвишлантирмайтими? «Ҳа, энди ёш ўтгандан кейин одам тўлишади-да», дея ўзингизни ишонтиришга уринманг. Тўлишиш ёш улғайиш белгиси эмас, аксинча носоғлом турмуш тарзи оқибати. Янаям аниқроқ қилиб айтадиган бўлсак, нотўғри овқатланиш ҳосиласи. Демак, озиш учун энг аввало соғлом турмуш тарзига амал қилиш ва тана вазнига доимо эътиборли бўлиш лозим. Қандай қилиб дейсизми? Қўйида шу ҳақда маълумот берамиз.

СЕМИЗЛИКДАН

ВОЗ КЕЧАМИЗ

...Ўрта ёшли бир аёл кўйлак тиктиргани чеварга борибди. Тикувчи унинг гавда ўлчамини оларкан, навбат қорин қисмига келганда жуда боши қотибди. «Бирор муаммо борми?» деб сўрабди буюртмачи чеварнинг ўйлаб турганини кўриб. Чевар хижолат аралаш секингина: «Белингиз қаердалигини билолмайман», деган экан.

Бу бир латифа бўлса-да, замирида ҳақиқат яширин эканлигини инкор этолмаймиз. Чунки ёши ўтгани сари аксарият эркакларнинг қориндор бўлиб қолиши ёки кўпчилик аёллар гавдасининг юмалоқ шаклга кириши бор гап. Хўш, нима учун ўрта ёшли кишилар семира бошлайди? Ахир вазнининг меъёрадан охиқ бўлиши бир қанча касалликлар (масалан, гипертония, қандли диабет, атеросклероз сингари)ни юзага келтиради-ку! Яна тўлишган одам сал ҳаракат қилса, чарчаб қолади, нафаси бўғзи тикилади, оқибатда камҳаракатлиликка одатланади. Қарабсизки, танасида ёғ тўпланиб, семизлик азобини тарта бошлайди.

– Ёш ўтган сайин организм қувват сарфини кучайтирувчи гормонларни камроқ ишлаб чиқаради, – дейди гастроэнтеролог шифокор Азиз Шукуров. – Демак, овқатланиш тартиби бузилиб, организмдаги ўзгаришлар кучайса, ўз-ўзидан ортиқча вазн тўпланади. Бундан ташқари, ўрта ёшлиларнинг камҳаракатлилиги натижасида истеъмол қилинган таомлар яхши ҳазм бўлмайди. Маълумки, ҳазм бўлмаган овқатлар ёғ ҳужайраларига бирикиб бораверади. Натижада кишининг тўлишишига қулай имкон яратилади. Тўғри, баъзилар ёшлари ўтганда ҳам қотма ва хушбичимлигича қолишади. Бунинг сабаби шундаки, уларнинг ҳаёт тарзи серҳаракат кечади, ўзлари ҳам семизликка мойил бўлишмайди, организмлари ёғ захираларини тўплаш ўрнига углеводларни қайта ишлашга соланади. Айрим ҳолларда семиришга сабаб бўлувчи жинсий гормонлар (эстроген, гестаген, тестостерон)лар мувозанатини сақлаш учун одам соғлом турмуш тарзига амал қилиши, яъни маълум вақтда овқатланиб, белгиланган пайтда дам олиши ҳамда жисмоний фаол бўлиши лозим.

МУҲИМ ҚОИДАЛАР

1. Одатда, биз энгил ва шоша-пиша нонушта қилишга ўрганганмиз. Аслида, бу нотўғри. Чунки тонгда ейилган таом углевод ва оқсилларга бой ҳамда тўйимли бўлиши керак. Ахир организмимиз кун давомида сарфлайдиган энергиянинг ўрнини айнан нонуштада еган таомимиз тўлдирди-да. Шундай экан, энг

аввало, тўйимли нонушта қилишга одатланиш керак. Тамадди қилиш учун 15 дақиқа вақтингизни аямасангиз, ижобий натижаси сизни албатта қувонтиради.

2. Ош, ман-ти, қозонка-боб, лағмон...

Иштаҳангиз очилиб кетди-а? «Тушликда маза қилиб паловхўрлик қилман» ёки «сели оқиб турган кабоб ейман», деган фикр хаёлингиздан ўтгани, шубҳасиз. Хўп, тушликда ўзингиз истаганингиздек овқатланинг. Лекин меъёри билан. Орангизда тушликда ҳам суюқ, ҳам қуюқ овқат еб, ортиндан ширинлик истеъмол қиладиганлар ҳам кўпчиликни ташкил қилади. Бундай овқатланиш натижасида ошқозон ўз вазифасини бекаму кўст бажаролмайди ва шу туфайли овқат ҳазм қилишда муаммолар юзага келади. Қадимги ҳакимлардан, касаллик нима, деб сўраганда, ейилганни ҳазм қилмасдан устига таом ейиш, деб айтишган экан. Ҳақиқатан ҳам семизликнинг ва яна касалликларнинг асосий сабабларидан бири таомнинг ҳазм бўлишини кутмасдан овқатнинг устига бошқа таом ейишдир.

3. Эрталаб шоҳона, кечқурун фақирона овқатлар, деган нақлни эшитганмисиз? Озишни истасангиз, мана шу нақл ҳеч қачон ёдингиздан чиқмасин. Негаки кечқурун ейилган ёғли ва калорияли таом соғлигининг энг катта душмани. Шунинг учун ҳам кечки овқатда энгил тамадди қилишга ўрганган, таомномангиздан фақат суюқ овқатлар ўрин олсин. Уйқу олдидан тамадди қилманг, тунги овқатланиш ошқозон ости безини қўшимча равишда ишлашга мажбурлайди. Бундан ташқари, тунда овқат ҳазм қилиш жараёни секинлашгани сабаб лўкма тўлиқ ҳазм бўлмайди ва у вазнининг ортишига олиб келади. Ёдингизда бўлсин, сўнгги бор овқатланган вақт билан уйқуга ётиш орасида 4 соат фарқ бўлиши шарт.

ОЧЛИК ОЗДИРАДИ(МИ)?

Демак, тана вазнини меъёрида ушлаб туриш учун энг биринчи ўринда соғлом турмуш тарзига амал қилиш ва соғлом овқатланиш муҳим аҳамиятга эга экан. Гоҳ-гоҳида (масалан, ҳафтада бир кеча-кундуз) оч юриш одам учун ҳар томонлама фойдали. Биринчидан, очлик организмни тозалайди, қонни захарли

моддалардан халос қилади. Умуман, очлик кишига кўтаринки руҳ ва хушчақчақлик ҳам бахш этади.

Олимларнинг таъкидлашича, тез-тез оч юрадиган кишилар организмда қуйидаги ўзгаришлар кузатилади:

- ички ҳимоя кучлари ортади;
- ферментлар фаоллиги ошиб, чириган, патологияга учраган тўқима ва ҳужайралар сўрилади;
- организм чиқиндилардан тозаланади;
- моддалар алмашинуви яхшиланади;
- оқсиллар биосинтези жадаллашиб, ҳужайраларда модда алмашинуви кучаяди;
- кучсизланган ва ортиқча тўқималар сўрилиб, улар ўрнига ёш тўқималар пайдо бўлади, организм ёшаради. Умуман, очлик муолажасини ўтказиб турган кишилар танасидаги барча аъзо ва тўқималар физиологик ором олади.

Шунингдек, очлик муолажаси давомида инсон ортиқча вазнини йўқотиш баробарида кўплаб касалликлардан ҳам халос бўлади. Шундай бўлса-да, бу муолажани қилишдан олдин албатта шифокор билан маслаҳатлашиш зарур. Шифокор очлик кунларида нима билан озиқланишни ҳар бир кишининг организм ҳолати ва аҳвол-руҳиятига қараб белгилайди. Чунки гипертониянинг оғир даражасида, ошқозон ва ўн икки бармоқ ичак яралари зўрайган пайтда беморлар оч юришлари мумкин эмас. Кўпчилик одамлар семизликдан қутулишни ва шу йўл билан саломатликларини тиклашни истайдилар, бироқ ҳамма ҳам очликка тоқат қилолмайди. Бундай тоифадаги одамлар оздирадиган қатъий парҳезлардан кечиб, одатдаги кундалик овқати миқдорини 7-8 га бўлиб, тез-тез истеъмол қилганлари маъқул. Чунки махсус тадқиқотлар натижасига кўра, бўлиб-бўлиб овқатланишда шунча таомни бир кунда уч маҳал бўлиб егандагига қараганда кишининг оғирлиги икки маротаба камаяр экан. Шунингдек, бу овқатланишлар чоғида ширинликлар, ёғлар ва ҳамир овқатларни кам истеъмол қилиш тавсия этилади.

МАШҚЛАР БИЛАН ОЗАМИЗ

Семизликни бошланиш давридаёқ йўқотишга қаратилган машқлар

мажмуаси мавжуд эканлигини биласизми? Ушбу машқлар реклама қилинувчи турли хил крем ва скрабларга қараганда фойдалироқ ва самаралироқдир. Энг муҳими, бу машқлар тўплами организмда ортиқча ёғларни чиқариб юборишга жуда катта ёрдам беради. Қани, бошладик:

1. Тўғри туриб олиб, қўлларни текис узатинг. Шу ҳолатда 10 марта оҳиста ўтириб туринг.

2. Тўғри туриб олинг. Чап оёқни тиззагача букиб, икки қўлингиз билан ушлаганча ўзингизга тортинг. Шу ҳолатда 15 сония туришга ҳаракат қилинг. Сўнг аввалги ҳолатга қайтиб, оёқларни алмаштиринг. Машқни 10 марта қайтаринг.

3. Тепага қараб ётинг. Қўлларни бош тарафга узатиб, нафас олинг. Нафас чиқараётганда кўрак қисмини олдинга кўтаринг. Товонларга таянган ҳолда имкон қадар орқага эгилинг. Шу ҳолатни 15 сония сақлаб туришга ҳаракат қилинг. Нафасни ростлаб, аввалги ҳолатга қайтинг. Машқни 10 марта қайтаринг.

4. Тепага қараб ётинг. Чап оёқни ўнг тиззага қўйинг. Ўнг оёқ сонини иккала қўл билан ушлаб, юқорига кўтаринг. Бу ҳолатда бел полдан кўтарилмаслиги керак ҳамда шу ҳолатни 15 сония ушлаб туринг. Ва аввалги ҳолатга қайтинг. Оёқларни алмаштириб, 5 мартадан қайтаринг.

5. Чап биқинга ётинг. Қўл билан полга таянинг. Ўнг оёқни чап оёққа теккизмаган ҳолда тепага кўтариб туширинг. Машқни ҳар бир оёқ учун 10 мартадан қайтаринг.

ЭНГ АВВАЛО, МЕЪЁР БЎЛСИН!

Шифокорларнинг фикрича, етарлича вазнга эга бўлмасликнинг ҳам салбий томонлари бор экан. Шунинг учун агар вазнингиз етарли бўлмаса ёки меъёридан ортиқ бўлса, дарҳол шифокорга мурожаат қилинг. Энг муҳими, ўз вақтида овқатланиб, кўпроқ ҳаракат қилсангиз, на семизлик, на озгинлик ташвиши сизни безовта қилади. Борди-ю, ортиқча вазн муаммоси юзага келса, мутахассис билан маслаҳатлашган ҳолда парҳез қилишга киришинг. Шунда сизда соғлиқ борасида ҳеч қандай муаммо юзага келмайди.

Г. ҲОЖИМУРОВА тайёрлади.

**HARBIY-VATANPARVARLIK
TARBIYASI, TEXNIK
MUTAXASSISLAR HAMDA
OMMAVIY KASBDAGI
XODIMLARNI TAYYORLASH,
SPORTNING TEXNIK VA
AMALIY TURLARINI
RIVOJLANTIRISH BORASIDA
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MUDOAASIGA
KO'MAKLASHUVCHI
"VATANPARVAR"
TASHKILOTINING XORAZM
VILOYATI KENGASHI
TASARRUFIDAGI BOG'OT
TUMANI O'QUV SPORT-
TEXNIKA KLUBI JAMOASI
HAM IBRATLI ISHLARNI
AMALGA OSHIRMOQDA.**

Chunonchi, zamon talablari asosida haydovchilar tayyorlashga e'tibor qaratayotgan o'quv sport-texnika klubi jamoasining 2022-yilda erishgan muvaffaqiyatlarini ta'kidlash joiz. Bunga ko'ra, o'tgan yilda besh yuz nafardan ziyod "B", "BC" toifali haydovchi tayyorlashga erishildi. Shu kunlarda ham bu yo'nalishdagi faoliyat ko'lamini

BOG'OT VATANPARVARLARINING IBRATLI ISHLARI

yanada rivojlantirilib, bo'lajak haydovchilarning yetarli darajada bilim olishlari uchun ham nazariy, ham amaliy mashg'ulotlar olib borilmoqda. Turli rusumdagi yengil va yuk avtomobillari ular ixtiyorida.

Ma'lumki, keyingi yillarda mamlakatimizda sportni rivojlantirishga katta ahamiyat berilyapti. Shu munosabat bilan mazkur o'quv sport-texnika klubida ham salmoqli tadbirlar amalga oshirilmoqda. Xususan, yoshlar o'rtasida turli sport musobaqalari o'tkazilyapti. "Yozgi biatlon", "Havo miltig'idan o'q otish", "Duatlon" kabi sport seksiyalari ishlab turibdi. To'garak a'zolari tuman va viloyat musobaqalarida ishtirok etib, yaxshi natijalarni qo'lga kiritmoqda.

Tashkilotimizda yoshlarni harbiy xizmatga tayyorlash borasida samarali faoliyat olib borilmoqda, – deydi o'quv sport-texnika klubi boshlig'i G'anijon Razzoqov. – Shu boisdan tuman hokimligi, harbiy qismlar, mudofaa ishlari, xalq ta'limi bo'limlari bilan birgalikda chaqiriqqacha bo'lgan yoshlar va chaqiriluvchilarni xizmatga chaqirish davrida olib boriladigan tashkiliy-ommaviy va tarbiyaviy ishlarning qo'shma rejasi ishlab chiqilgan. Chaqiriluvchilar o'rtasida "Shunqorlar" harbiy sport musobaqalari muntazam o'tkazib kelinmoqda. Bundan tashqari, mamlakatimiz Qurolli Kuchlari tashkil etilganligining 31 yilligi va Vatan himoyachilari kuni munosabati bilan o'tkazilgan "Vatanparvarlik oyligi" doirasida tumandagi sport internati hamda 36-sonli ixtisoslashtirilgan maktab o'quvchilari va klub a'zolari o'rtasida havo miltig'idan o'q otish musobaqasi o'tkazildi. Natijalarga ko'ra, g'oliblikni qo'lga kiritgan jamoalarga tadbir tashkilotchilarining faxriy yorliq va esdalik sovg'alari topshirildi.

Albatta, "Vatanparvarlik oyligi" doirasida o'tkazilgan bunday tadbirlar yoshlarimiz qalbida Vatanga muhabbat va sadoqat hissini shakllantirishda katta ahamiyat kasb etishi shubhasizdir.

Ayni kunlarda ham Bog'ot tumani O'STK jamoasi sportning texnik va amaliy turlarini rivojlantirish borasidagi izlanishlarini izchil davom ettirmoqda.

**AYNI PAYTDA
O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
MUDOAASIGA
KO'MAKLASHUVCHI
"VATANPARVAR"
TASHKILOTINING
FARG'ONA VILOYATI
KENGASHI
TASARRUFIDAGI
UCHKO'PRIK TUMANI
O'QUV SPORT-
TEXNIKA KLUBI
TOMONIDAN YOSHLAR
MA'NAVIYATINI
YUKSALTIRISH,
ULARNI HARBIY-
VATANPARVARLIK
RUHIDA TARBIYALASH
ISHIGA MUHIM E'TIBOR
QARATILMOQDA.**

ULUG'VOR TUYG'U

Chunonchi, o'tgan yilda ham ommaviy kasb xodimlarini tayyorlash, sportning texnik va amaliy turlarini rivojlantirish, o'sib kelayotgan yosh avlod ma'naviyatini oshirish borasida muayyan natijalarga erishildi.

Klubimiz jamoasi tuman mudofaa ishlari, xalq ta'limi bo'limlari, mahalla fuqarolar yig'inlari, Yoshlar ishlari agentligi va boshqa davlat va jamoat tashkilotlari bilan hamkorlikda ma'naviyat hamda harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi bo'yicha izchil targ'ibot ishlari olib bormoqda, – deydi O'STK boshlig'i Anvarjon Ergashev. – Chunki yosh avlodning ma'naviy barkamol shaxs sifatida shakllanishiga ko'maklashish tashkilotimizning muhim vazifalaridan biridir. Bu ishlar ko'lamini, ayniqsa mamlakatimiz Qurolli Kuchlari tashkiloti etilganligining

31 yilligi hamda Vatan himoyachilari kuni munosabati bilan o'tkazilgan "Vatanparvarlik oyligi" davomida yanada samarali bo'ldi. Mahalla fuqarolar yig'inlarida, o'quv maskanlarida hamda ko'plab tashkilot va muassasalarda "Milliy armiyamiz Yangi O'zbekistonning mustahkam qalqonidir!" shiori ostida hamda "Mard askar – yoshlarga namuna!", "Askar onalarini sharaffaymiz", "Vatanimga tayanchman" mavzularida uchrashuv va davra suhbatlari hamda sport musobaqalari tashkil etildi. Albatta, bu sa'y-harakatlar zamirida yoshlarni o'z yurtiga sodiq, ongli fuqarolar sifatida tarbiyalash, ularda vatanparvarlik g'oyalarini kamol toptirishdek ezgu maqsadlar mujassam.

Bundan tashqari, tashkilotda o'tgan yilda haydovchilar tayyorlash borasida yaxshi natijalarga erishildi. Bunga ko'ra, "B", "BC", "BE", "CE" hamda "D" toifali haydovchilar

tayyorlash hamda ularning malakasini oshirish borasidagi belgilangan reja bajarildi. Bunda bevosita mavjud 20 ga yaqin o'quv-mashg'ulot avtomobili, 8 ta o'quv auditoriyasi, ma'naviyat va kompyuter, trenajyor o'quv xonalaridan samarali foydalanildi.

Barkamol avlod haqida so'z ketganda, albatta, sportning o'rni ham beqiyos. Shu tufayli yoshlar o'rtasida sportning texnik va amaliy turlarini ommalashtirish ham klub faoliyatining muhim bo'g'ini hisoblanadi. Mavjud "Havo miltig'idan o'q otish", "Karting", "Raketamodel", "Yozgi biatlon" kabi seksiyalarda 85 nafar yosh muntazam shug'ullanmoqda.

O'tgan yili ham sportning texnik va amaliy turlarini rivojlantirish rejasiga asosan, tuman miqyosida bir nechta musobaqa o'tkazildi. Bunda klub a'zolari va tumandagi umumiy o'rta ta'lim maktablaridan saralab olingan iqtidorli yoshlar ishtirok etdi.

BOLALARNING

TELEFONGA MUKKASIDAN KETISHIGA OTA-ONALAR SABABCHI(MI?)

AYOLLAR BEKATI

Hozirgi kunda biror bir xonadonda “bir dona ham smartfon yo‘q ekan”, desa ishonmasligimiz mumkin. Chunki hozir smartfon, android telefonlar “qo‘l cho‘zsa” yetadigan narxlarda sotilmoqda. Bu telefonlardan shu darajada ko‘p foydalanamizki, hatto telefonimiz bizga eng yaqin insonlarimizdan ham ko‘proq yaqin bo‘lib ketgan.

Ertalab uyg‘onasiz-u, telefonga qarab, SMS kelganmi-yo‘qmi, tekshirasiz, internetni yoqasiz, ijtimoiy tarmoq va hokazolarga kirasiz. Uyqudan uyg‘onib, o‘rningizdan turish uchun aslida 2 daqiqa ham ko‘p, lekin shu “yaqiningiz” tufayli 15-20 daqiqa qolib ketasiz.

Nonushta qilishga chiqdingiz, qo‘lingiz telefonda. Farzandingizning “Oyijoon, unaqamiii, dadajon, bunaqamiii, bu qanday, nega, nimaga, qanaqasiga?..” degan savollari asabiylashtiradi. Chunki sizga bolaning qiziqishi emas, shu telefondagi qaysidir ahmoqona

xabar yoki qaysidir yulduzning bir bachkanaligi muhim...

Bolani uxlatish kerak, alla aytishni xohlamaysiz, yana telefonni olasiz, “Google”ga kirib, “Alla qo‘shig‘i” va “poisk”ni bosasiz... Ana, allani telefon aytib beryapti. Telefon... telefon... telefon... Yana 3-4 yildan keyin noliysiz: “Nimagadir bolam

telefonda boshini ko‘tarmaydi, jizzaki, asabiy, odamovi, passiv”, deb. Bola sizni bilganidan beri shu matoh bilan birga ko‘rayotgan bo‘lsa, undan yana nimani kutasiz? To‘g‘ri, telefonsiz ishlaringizni hal qilolmasligingiz mumkin. Lekin farzandingizning ko‘z o‘ngida shuning ichiga “sho‘ng‘ib” ketayotganingiz ham yolg‘on emas-ku.

Tilagimiz, farzandingizga mehr bering. Mehr ko‘rmagan bolalaringizni mehsizlar qo‘liga topshirib, ularning toshbag‘ir inson bo‘lib qolishiga yo‘l qo‘ymang. Tarbiyani avvalo o‘zingizdan boshlang. Unutmang, farzandingiz sizning aksingizdir!

Piyoda yurishning 7 foydasi

London universitetining ikki olimi piyoda yurishning organizmga ta‘sirini o‘rganish uchun 1970-yildan 2007-yilgacha bo‘lgan barcha tadqiqotlar metatahlilini o‘tkazdi. Bunda 500 000 kishi ishtirok etib, ular o‘rtacha 12 yil davomida kuzatilgan. Tahlil natijalariga ko‘ra, ular quyidagi xulosaga keldilar:

1. Asab tizimi – miya faoliyati, harakat va koordinatsiyani yaxshilaydi, asab hujayralarini kislorod bilan boyitadi, tinchlantiradi, uyqu me‘yorlashadi. Depressiya xavfini 30 foizga, alsgeymer kasalligini 40 foizga kamaytiradi.

2. Yuzak-qon tomizlar tizimi – vegetativ asab tizimining holatiga ta‘siri orqali qon bosimini kamaytiradi, yurak faoliyatini yaxshilaydi. Yurish paytida oyoq mushaklarining ritmik qisqarishi va bo‘shashishi qon hamda limfa oqimini faollashtiradi, tomirlar kengayishining oldini oladi.

3. Qazakat-tayanch tizimi – metabolizmni oshiradi, ortiqcha kaloriyani yo‘qotadi va mushak massasi ortadi. Bo‘g‘imlardagi og‘riqni kamaytiradi, harakatchanlikni oshiradi, ularni o‘rab turgan mushaklarni kuchaytiradi.

4. Naʼas olish tizimi – nafas ventilyatsiyasini yaxshilaydi va hajmini oshiradi. Ko‘krak qafasi mushaklari nafas olish jarayoniga jalb qilingani sababli o‘pkaning ekskursiyasi kuchayadi va kislorod almashinuvi 30 foizga oshishiga olib keladi.

5. Ovqat hazm qilish tizimi – o‘t pufagi va ichaklarning to‘lqinli harakatlarining oshishi tufayli o‘t qopida tosh paydo bo‘lishi va qabziyatning oldini oladi.

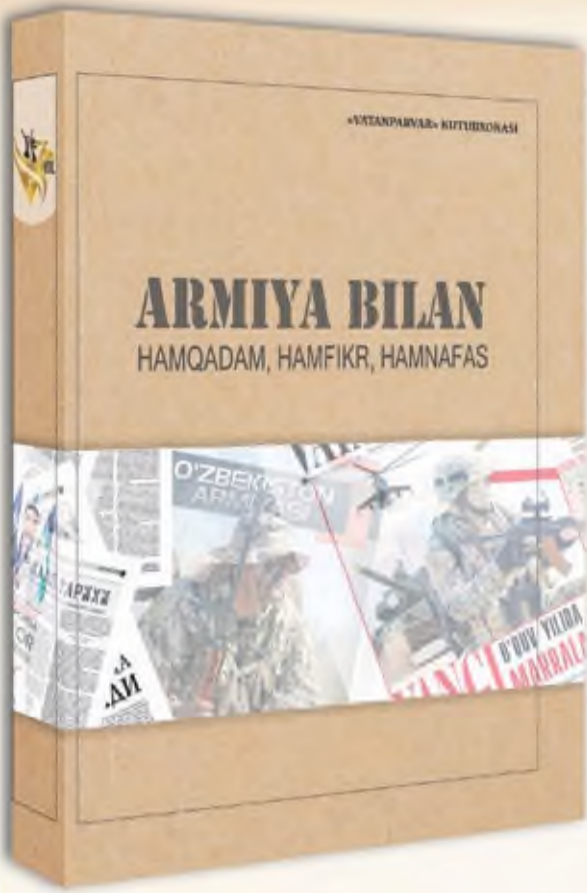

6. Endokzin tizimi – yurganda mushaklar energiyani yog‘larning oksidlanishi va uglevodlarning parchalanishi hisobiga oladi. Bu ortiqcha vazn yo‘qotishda samarali ta‘sir ko‘rsatadi, shuningdek, qandli diabet kasalligining oldini oladi.

7. Immunitetni mustahkamlaydi.

Piyoda yurishga oid tavsiyalar

Har kuni yarim yoki bir soat piyoda yurish optimal hisoblanadi. Muhimi, muntazamlik. Davomiylikni shaxsiy holatga qarab asta-sekin oshirib borish kerak. Yurish oxirida odam erkin nafas olishi, yengil, yoqimli charchoq holatini his qilishi kerak.

РУҲИЯТ ЯЛОВИ

**«ARMIYA BILAN
 HAMQADAM, HAMFIKR, HAMNAFAS»
 KITOBINI VARAQLAB**

*Ўзбекистон қадимий Турон,
 Туркистон, Мовароуннаҳр
 номлари билан машҳур бир неча
 минг йиллик узоқ ва шарафли
 ўтмишга эга кўҳна юртдир. У
 ҳам беҳисоб жангу жадалларни
 бошдан кечирган. Унинг Алп Эр
 Тунга, Широқ, Тўмарис, Спитамен,
 Жалолиддин, соҳибқирон Амир
 Темур, Шоҳрух мирзо, Мирзо
 Улугбек каби яна кўплаб афсонавий
 тарихий ҳукмдорлари, донишманд
 қаҳрамонлари бўлган. Кўпинча
 турмушнинг арзир-арзимас
 турли ташвишларига ўраланиб,
 қалб ҳамиша юрт қаҳрамонлари
 ватанпарварлиги акс этган воқеа-
 ларни билишга чанқоқлигини
 унутиб қўямиз. Шундай чоғлари
 баъзан эски қўлёзмалардан
 бош кўтариб, «Vatanparvar»
 газетаси ва «O'zbekiston armiyasi»
 журналинини ҳам varaқлайман.
 Қани, дўстлар биз, ўқувчиларга
 нималарни тухфа қилишди экан?
 Ўзбекистон армияси руҳиятида
 қандай жараёнлар кечаётир?*

Яқинда таҳририятдаги дўстларим «Ватанпарвар» кутубхонаси туркумида чоп этилган янги «Armiya bilan hamqadam, hamfikr, hamnafas» номли китобни тақдим қилишди. Мамнун бўлдим, чунки менинг ҳаётим, ишим ҳам армия билан, янаям аниқроғи, миллатимизнинг шонли тарихи, барча замонларнинг улуғ жангчилари бўлган бобокалонларимизнинг шарафли юришлари, оламшумул ғалабалари, эзгуликлари билан чамбарчас боғлиқ.

Китобни varaқлайман. Илк саҳифадаги таништирув матнида ушбу китоб 1992–2022 йилларда «Vatanparvar» газетаси ва «O'zbekiston armiyasi» журналинини чоп этилган мақолалардан саралаб олиниб, пайдо бўлгани айtilган. Китобга Ўзбекистон Қуролли Кучларининг ташкил этилиши, ҳарбий матбуотнинг шаклланиши, миллий кўшинлар фаолиятига доир публицистик мақолалар ҳамда ҳарбий мавзуга алоқадор саксондан ошиқ мақола киритилибди. Алоҳида саккизта бўлимга ажратилган китоб миллий армиямиз ташкил этилиши ва бугунги куни билан қизиққан кишилар учун ажиб бир тухфа бўлган. Шу билан бирга, ҳарбий журналистика соҳаси мутахассислари ва талабалари учун ўзига хос ажойиб хрестоматия ўқув қўлланмаси мақомида шаклланиши алоҳида эътироф этиш лозим. Ўқувчилардан бири сифатида ажойиб мақолаларни кўп йиллик минглаб саҳифалар орасидан танлаб, саралаб, ушбу китоб нашр қилинишига бош қўшган барча фидойиларга миннатдорлик билдиришни истадим.

Тўплам китобда келтирилган айрим муаллифлар билан юзма-юз таниш бўлма-сак-да, уларнинг ҳеч бири бизга нотаниш эмас. Тўпламдаги мақолалар Ўзбекистон армиясида хизмат қилаётган ҳарбийларни юртнинг Маҳмудхўжа Беҳбудий, Абдулла Қодирий, Рауф Парфи, Тоғай Мурод, Усмон Азим, Шавкат Раҳмон, Хуршид Даврон, Аъзам Ўктам каби ватанпарвар ижодкорла-

рини бир жойга тўплаб, уларнинг дунёси билан яқиндан таништиради. Ўзбекистон Қуролли Кучларида хизмат қилиб, ватанпарварлик намунасини кўрсатган ва бугун ҳам хизматлари билан ибрат бўлаётган, шу билан бирга, хизмат вазифасини бажариш чоғида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар шахси, фаолиятининг мураккаб жиҳатлари, инсонийлик қирраларини ўқувчилар кўз ўнгида ёрқин намоён қилади.

Ушбу китоб нашри учун меҳнаткаш жамоага миннатдорлигимни ҳар қанча қисқагина ифодалашга уринмайин, унинг тавсифи фикрларимни саҳифаларга тортиб кетаётир. Билишимча, ижодий жамоа саъй-ҳаракатлари билан шу пайтга қадар «Ватанпарвар» кутубхонаси туркумида етти китоб чоп этилиб, ҳарбий қисмларга тарқатилган ва ўқувчиларга тақдим этилган. Бу жуда ҳам эзгу анъана.

«Ватанпарвар» кутубхонаси туркуми бардавом бўлсин!

Китоб эзгуликни тарғиб қилувчи Руҳият яловидир!

У элу юрт осойишталиги йўлида кеча-кундуз хизмат қилаётган ҳарбийлар ва барчанинг қалбида ҳамиша баланду озод ҳилпираб турсин!

**Абдусаттор ЖУМАНАЗАР,
 ЎЗР ФА, Абу Райҳон Беруний номидаги
 Шарқшунослик институти
 катта илмий ходими**

@Vatanparvargazetasi_bot
 "Vatanparvar" birlashgan tahririyati
 bilan bog'lanish uchun telegram bot

**SHU SONNING
 ELEKTRON SHAKLI**